

Tüstav Arşivi
Orhan SİLİER
Bağış

TÜRK SÖZÜ

27 MAYIS 1969
FİYATI 125 Krş.
YIL: 2, SAYI:

80

Türkiye'de feodalizm var mı?

TÜSTAV

kısa... kısa...

Arif Gelen tutuklandı

V. I. Lenin'in ünlü eseri «Proletarya İhtilali ve Dönek Kautsky'yi çeviren Arif Gelen, nöbetçi mahkeme tarafından tevkif edilmiştir. Bilim ve Sosyalizm Yayınlarında yayınlanan kitap Emniyet Birinci Şube memurları tarafından toplanmıştır. Söz konusu kitap oportünizmi ve 1895 Stuttgart kongresinden sonra oportünizm bafaklığına saptanan II. Enternasyonal'i ve onun ünlü liderlerinden Kautsky'yi hedef almaktaydı.

Sadun Aren S.B.F. Fikir Kulübünden atıldı

17/5/1969 tarihinde toplanan S.B.F. Sosyalist Fikir Kulübü Genel Kurulu

sosyalist mücadeleyi saptırmış oportünist tüm TİP yöneticilerinin aksine, bilimsel sosyalizmin emrine uyarak önümüzdeki devrim adımının Millî Demokratik Devrim olduğunu saptamış, kulüp üyesi TİP İstanbul Milletvekili Sadun Aren'i oy birliğiyle alınan karar gereğince millî cepheyi bölücü davranışlarından ötürü ve sosyalist hareket içindeki oportünizmin baş temsilcisi olduğu gerekçesiyle kulüp üyeliğinden çıkarmıştır.

S.B.F. Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Oral ÇALIŞLAR

Fransa'da seçimler

1 Haziran Pazar günü Fransa'da yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı seçimlerine yedi aday katılacaktır. De Gaulle'cü Georges Pompidou, geçici Cumhurbaşkanı «merkezci»

Alain Poher ve Paris Belediyesi Parklar Müdür Yardımcılığı yapmış bir sanayici olan Louis Duca-tel sağ; Fransız Komünist Partisi'nden Jacques Duclos, Sosyalist Parti'den Gaston Defferre, Birleşik Sosyalist Partisi'nden Michel Rocard, Troçkist Alain Krivine ise, sol kanadı temsil etmektedirler. 1 Haziran seçimlerinde bu yedi adaydan hiçbirisinin çoğunluğun oyunu alıp seçimi kazanması beklenmemektedir. En büyük ihtimal sonucun 15 Haziran'da yapılacak ikinci turda alınmasıdır. Bugün yapılan tahminler en çok oyu alacak iki adayın kimler olacağı konusundadır. Genel kanı ikinci turda Georges Pompidou ve Alain Poher'in yarışacağı hususundadır. Söz konusu olan Amerikan geleneksel usulünün (işte sana iki aday, iki si de birbirinden beter, hangisini seçersen sec) Fransa'da da uygulama sahası bulmasıdır. Sovyetler Birliği hükümetinin organı İzves-

tia bu konuda şöyle demektedir: «Yüksek burjuvazinin takdim ettiği iki aday, Pompidou ve Poher, arasında özel hiç bir fark yoktur. Alain Poher'in Cumhurbaşkanı adayı gösterilmesinin nedeni, uzun yıllardır ülkenin yönetimine direkt olarak katılmayan ve dolayısıyla yıpranmamış «taze bir adam»ın sağcı kuvvetlerin iktidar arzusunu gerçekleştirebilecek nitelikte olmasıdır.» Fransız Komünist Partisi'nin pazar günlerine mahsus organı «L'Humanité Dimanche» ise, «Aynı politikamın iki değişik yüzü» lejanlı ve Pompidou ile Poher'in yarımşar vücutlarından yapılmış bir foto-karikatürü yayınlamakla aynı şeyi anlatmak istemektedir. Ancak son bir yıl içinde iki defa iktidar kapıları sola açılan Fransa'da, devrimci olduklarını söyleyen «pasifist» solcuların devrimci hareketleri desteklemekten kaçınmaları tartışılacak ve belki de kınanacak bir husustur.

Aybar oportünizmini belgeledi

Türk Solu okurları... Devrimciler, Aydınlar, Yurtseverler...

Bilhassa T.I.P. i savunan emekçi kardeşler...

Aşağıdaki okuyacağınız pasajlar, M. Ali Aybar'ın G. Antep parti içi konuşmasından alınmıştır. Burada dikkatinizi çekeceğim husus: kendisini diyalektisyen ve keskin sosyalist iddia eden ve Türk sol tarihinde büyük sorumluluğu olması gereken bir liderin, Türk emekçileri üzerinde ne denli bir etkisi olduğudur. Öte yandan belirtmek istediğimiz diğer bir nokta da bu sayın kişinin incilerine cevap vermek isteyen devrimci arka daşımızın Aybar'ın yardakçılığı tarafından susturulmuş şeklidir.

Aybar konuşmanın yapılacağı saatten evvel «ne kadar keskin sosyalist arkadaşın varsa akşam 7.30 da gelsinler tartışalım» demiştir. Sözünde durarak akşam konuşmasını bitirdikten sonra «şöyle dediklerime itiraz eden var mı? gelsin, konuşsun» diyerek meydan okumuştur. Bunun üzerine bir delege söz almaya giderken önüne Aybar'ın külhanbeyleri çıkarak engellemeye kalkışmışlardır. İtelle kalkıla, homurtular arasında şaşkına çevrilen delege:

«Emperyalizmin vesayeti altındaki geri kalmış ülkelerde, emperyalistler, sosyalistleri, sosyalistlerin silâhiyle vururlar. Sosyalist partilerin yönetici kadrolarına

ajanları, burjuvaları, küçük burjuva görüşlülere getirirler. Revizyonizm, dogmatizm, sektarizm, ütöpiklik partimizi yıkan tehlikelerdendir. Partimizi bu tehlikeden kurtaralım. Emperyalistlerle savaş masa başında halledilmez. İkinci bir kurtuluş savaşıyla halledilir. Bu yüzden gerekli kadrolaşmayı yapalım» diye bağırmıştır. Çeşitli müdahaleler içersinde Aybar'ı eleştiren delegelerin konuşmalarından ziyade bütün devrimci leri özellikle ilgilendiren ve Aybar oportünizmini belgeleyen, Türkiye'nin somut şartlarına tamamen ters düşen konuşmaları yorum yapmayı gerekli bulmadığımız için olduğu gibi aşağıya aktarıyoruz:

«Son günlerde partimizi etkileyen millî demokratik devrimcilerin görüşlerini emekçi kardeşlerimizden özür dileyerek anlatmak isterim.»

«Bu devrimcilerin birinci ilkesi millî devrimdir. Türkiye'de yalnız A.B.D. yoktur, milletlerarası kapitalizm de vardır. Almanya, Fransa, İngiltere sermayeleride vardır. Bu yüzden hedefi Amerika almak millî dâvayı bölmek olur. Demek ki millî demokratik devrimcilerin ilk ilkesi yanlıştır, gerçeği görememektedir.»

«Bu devrimcilerin ikinci ilkesi ise demokratik devrimdir. Yani feodal kalıntıları mücadele eder. Halbuki Türkiye'de feodal kalıntıları kesin değildir. Tarım kapita-

list işletmeciliğe dönüşmüştür. Bazı bölgesel yerlerde ağalık vardır. Yani Türkiye'de kapitalist ilişkiler hâkimdir. Bu sebeple millî demokratik devrimcilerin ikinci ilkesinde havada kalmaktadır.»

«Geniş cephenin içersine kimler giriyor. Birinci olarak millî burjuvazi. Halbuki Türkiye'de millî burjuvaziler kompradorlaşmışlardır ve hiç yoktur. Onun içinde geniş cephenin içine giremez.»

«İkinci olarak bürokratlar var. Bürokrat sınıf taa Osmanlılardan bugüne kadar hâkim çevrelerin emrindedir. Öyleyse bürokrat sınıfına geniş cepheye giremez. Yalnız emekçi sınıflar kalıyor ki zaten onuda biz savunuyoruz.

Küçük burjuva sınıf yokmuş ki sayın Aybar söylemek zahmetine katlanmadı.

«Peki bu millî demokratik devrimciler geniş cephe fikrini nereden alıyorlar?»

«İki taktik 1905 Rusya'sında millî demokratik devrimin olduğunu yazar. Yeni Demokrasi ise 1940 Çin'inde olduğunu yazar. Halbuki biz 1969 Türkiye'sindeyiz. Bugünkü Türkiye'nin şartları 1905 Rusya'sına ve 1940 Çin'ine uymadığı için millî demokratik devrim görüşü geçerli değildir.»

«Millî demokratik devrimciler sosyalist değildir. Geniş cephe CHP nin bir oyunudur.»

«Üç beş kitap okumakla sosyalist olunmaz.»

«Türkiye'de demokrasi vardır. Demokrasi olmasaydı T.I.P. kapatılırdı.»

«Millî demokratik devrimciler Türkiye'de faşizm vardır diyorlar. Türkiye'de faşizm diye bir şey yoktur.»

«Partimizin programı millî demokratik devrim programı değildir. Tamamen sosyalist bir programımız vardır.»

«Sosyalist devletler değişmiştir, bunlar arasında dayanışma, kardeşlik kurulamaz.»

«Partimizin en büyük özelliği emekçilere dayanmasıdır. Bilim kurumunun raporlarına göre üyelerimizin % 85'i kol emekçisi, % 15'i kafa emekçisi.»

«Millî demokratik devrim mücadelesi sınıf mücadelesi değildir.»

Bundan sonrası devrimci okurlarımıza düşüyor.

15 Mayıs 1969

13 Mayıs 1969 günü T.I.P. lideri M. Ali Aybar G. Antep'e gelerek köyleri gezmek istenmiştir. Bu ara G. Antep'te millî demokratik devrimcilerin etkili olmasından ya kınan yöneticilerin ısrarı üzerine parti içinde bir konuşma yapılmıştır. İzlenimlerimizi aşağıda sunuyoruz.

Saygılarımla
Tahsin AKPEK

T.I.P. Nizip İlçesi Eski Sekreteri.

TEZGÂHLANAN son siyasî buhranın sonucu «cici demokrasimiz» için pek mutlu olmadı. Komutanların uyarı niteliğinde beyanlarını, başkentin belli noktalarına tankların sevk edilmesi izledi; ve Senato karşı devrimci nitelikte Anayasa tadili tasarısını oylamadı. Düşük DP'lilere siyasî hakların tanınmasını öngören AP tasarısının Senatoda görüşülmesi bizzat AP'lilerin oylarıyla çıkmaz ayın son çarşambasına bırakıldı. Bir 27 Mayıs'ın tekrarlanması kaygıları AP'liler kadar olamayacağı besbelli olan CHP'liler «yiğitlik» gösterdiler, dindiler ve reddedileceğini bildikleri tasarının ertelenmesine karşı oy kullandılar. Şimdi rivayet edilir ki, CHP çevreleri gelişmelerden çok memnunmuşlar, seviniyorlarmış. Sevinçleri şu hesaplara dayanmaktaymış:

● CHP desteği olmadan Anayasayı değiştirmeye kimsenin gücü yetmeyeceğini artık dost düşman herkes anlamışmış,

● AP seçimlerde çok güçlü bir propaganda silâhından yoksun bırakılmışmış. Bu parti siyasî hakları bahane ederek halktan üçte iki çoğunluk isteyemeyecekmış artık. Anayasa tādili tasarısının nasıl olsa reddedileceğini (hem de AP oylarıyla reddedileceğini) CHP yöneticileri zaten biliyorlarmış. Bir restorasyon tehlikesi zaten yokmuş. Ama bu işin İnönü tarafından tezgâhlanması sonucunda DP'ye yakınlık duyan seçmen kitlesinin önemli bir bölümü kazanılmışmış.

● Bir de fıslıtı halinde söylenen şu var: Ordu'daki ihtilâli gruplar bu vesileyle tedbirsiz davranmış, kendilerini açığa vurmuşlardır. Bunu da kurulu düzenin çıkarları bakımından hayırlı bir sonuç saymak gerekirmiş. Ve böyle iyimser hesaplarla, CHP'liler seçimlerden sonra bir sağ merkez koalisyonu içinde, ve belki de tek başlarına iktidara gelme hayali kurmaktaymışlar.

BAŞTA İnönü, CHP yönetiminin seçim öncesi hesapları her seferinde yanlış çıkmıştır. Ve bu yanlış hesaplardan yararlanan, her seferinde sağ kanat olmuştur. Yukarıda özetlenen CHP hesapları da yanlıştır:

● Son olaylar CHP desteği olmadan Anayasa değişikliği yapılamayacağını ispat etmemiş; tersine CHP desteği olduğu halde böyle bir değişikliğin toplumun devrimci güçlerine rağmen gerçekleştirilmesinin imkânsız olduğunu göstermiştir ve İnönü'nün tezgâhladığı buhrandan CHP gücünü ispat etmiş bir örgüt olarak çıkmamış, tersine bu parti solundaki ilerici çevrelerle arasını açmakla güçsüzleşmiştir.

● AP'nin çok güçlü bir propaganda silâhından yoksun bırakıldığı ve bu yüzden seçimlerde önemli oy kayıplarına uğrayacağı hesabı da, yüzeysel ve subjektif bir tahlilin sonucu yanlış bir hesaptır. AP oy üstünlüğünü, demokratik devrimin temel görevlerini yerine getirmiş olmaktan uzak geri bir ülkede, ekonomiyi ve toplumsal hayatın bütün alanlarının tahakkümü altında tutabilen Amerikan Emperyalizmi - işbirlikçi sermaye - feodal mütegalibe ortaklığını politika alanında en güvenilir, en tutarlı şekilde temsil eden siyasî örgüt olmasına borçludur. Ve işbirlikçi sınıfların tahakkümüne son verilip Türkiye insanlarının tümünü bağımsız bir ülkenin özgür, eşit vatandaşları durumuna yükseltecek olan devrimci adım-

lar atılmadıkça, bağımlı geri ülke şartlarında uygulanacak olan burjuva parlamentarizmi bir DP'yi, bir AP'yi iktidara getirmekten öte bir sonuç vermeyecektir.

Bayarların siyasî haklarının iadesinde gayri nice kozları, nice propaganda silâhları vardır AP'nin. Dün Jhonson'la kolkola resmini doluşturan Demirel, bu seçimde takkeyle namaz kılariken çekilmiş resmini doluştur; bu sefer de İnönü'nün bilmem hangi Sovyet diplomatının karısının elini öperken çekilmiş resmini dağıtır. Nurcusuna, Nakşibendisine, Süleymancısına ve daha ortaçağ kalıntısı yobaz kim varsa ona, kapalı kapılar ardında dünyalar vaad eder gene sonuç alır.

MADEM ki, AP'yi kendi silâhlarıyla vurmak söz konusudur (ki siyasî hakların iadesi meselesinin İnönü tarafından tezgâhlanması bundan başka bir şey değildir), o zaman mantıkî olan işi sonuna kadar vurdurmaktır, CHP'nin tam olarak DP'leşmesidir; AP'leşmesidir. Mantıkî olan budur ama, böyle bir girişim de başarı sızlığa mahkûmdur.

Çünkü, yöneticiler tarafından ne kadar sağa çekilirse çekilsin, CHP'nin sırtında yumurta küfesi vardır, ve bu gerici güçlerin tam güvenini elde etmesine engeldir. Emperyalisti yurttan kovun, yobazın kafasını ezen, Atatürk'ün gölgesi, bütün çabalara rağmen bu örgütü işbirlikçi-yobaz ortaklığının sevgilisi haline getiremez.

İnönü'nün Cumhurbaşkanına yazdığı mektup üzerinde de kısaca duralım. Mektup özünde bir jurnaldır. İnönü, özet olarak «benimle ne uğraşıyorsunuz, teklifi getiren Demirel, bu işe asıl önyak olan o, asıl onunla uğraşın» demektedir. Bu mektupta, zımnın de olsa, siyasî hakların iadesinin bir suç olduğu kabul edilmekte ve suç Demirel'e yüklenmektedir. Jurnal niteliği taşıyan mektuplar yazmanın, uyanık kamu oyu tarafından nasıl karşılanacağı üzerinde durmasak bile, mektupta ileri sürülen muhakeme, gerçeklere dayanmamaktadır. Bir kez teklif AP yöneticileri tarafından getirilmiş olsa bile, Demirel takımının, Bayar takımına AP'yi teslim etmeye razı olmadığı ve Demirel için meselenin hem statükoyu sürdürmek, hem «yüz kurtarmak» meselesi olduğu besbellidir. Bunu herkes bilir. Ama İnönü ve CHP yöneticileri için durum değişiktir. Bayar - İnönü barışması, CHP önünde iktidar kapılarını açacaktır. Ve böyle bir gelişme, İnönü'nün iktidardan düşürülmesinde rolü bilinen Amerika'nın şu andaki eğilimlerine uygun bir gelişme olacaktır. Bu bakımdan, İnönü, siyasî hakların iadesi işini tezgâhlarken samimîdir. Demirel teklif getirirken gayri-samimîdir. Onun için kumandanlar uyarılarında muhabet seçerken yanılmamışlardır.

DEVİRİMCİ güçler oynanan oyunu bütün yönleriyle izlemekte ve olaylar karşısında doğru bir tutum saptamakla yükümlüdürler. Bir yandan karşı devrimci bir güçbirliği olduğunda şüphe olmayan İnönü'nün son çıkışına karşı dururken; öte yandan statükoculuk etmemeye, Demirel paraleline düşmemeye dikkat etmelidirler.

TÜRK SOLU

olaylar

Ama bu gidişle devrimciliğin; tedhiş yıldırğı ve dayak yolunu izleyerek gelişeceğine inanmış olanlar da. «Dayak hoş geldi sefa geldi!» diyecek kadar cefakar ve yiğittirler

“İçişleri Bakanı Faruk sükan zulmünüz Yunan mezalimini bastırdı !”

«Bu köyde 11 ay Yunan kaldı, fakat bu zulüm ve işkenceyi onlardan bile görmedik» Evet Faruk Sükan, bizim köyün ihtiyarlarından Aliekber Karakoç'un söylediği bu.

Yabancı emellere, çıkarıcı çevrelere hizmet etme ve onlara yaranma hevesiyle üstümüze kustduğunuz zulmün ağırlığını taşıyamayacağız artık. Amerikan melodisi gibi uzattınız da uzattınız.

Yahu birader, insanın da zulme bir tahammül gücü vardır. Yapılan baskıyı, işkenceyi çekecek bir kapasitesi vardır, ama zulmün bu kadarı da gavur esşğine bile yapılmaz. Demokratik bir ortam içinde bağımsız bir ulus olmanın özlemini duyan vatandaşlarınıza doğa hukukuna sarılmalarını zorunlu kılan şartları yaratınlar olarak bundan sorumlu olacağınızı düşünün bir kere.

Vatandaşlarımızın kişisel özgürlüğünü boğmaya çalışarak halkı özünden yoksun bırakmak, kendi havanızca oynayacak kişilsiz bir toplum yaratmak için Köyümüzdeki mevcut jandarma baskısının kanunsuz hareketlerini, ayrıntıları ile rapor edip Büyük Millet Meclisine yolladık. Cevabımız, 17-2-1969 tarih ve 11-13/732 sayılı yazınızla inkâr etmek oldu. Bakın ki, bunu tabii karşılayacak kadar kötümser değildik.

Bundan sonra baskı daha da arttı. Arkadaşlarımız karakollara götürülüp dövüldü, analarına avratlarına sövüldü, birinin kulağı sağır edildi, Kütahya Savcılığı tarafından kütüphanemizdeki kitaplar müsadere altına alındı. Köyümüzdeki uzatmalı jandarma çavuşu Ahmet Çelenk'in: «Hem sizin ananızı ..keriz, hem de hükümetten madalya alırsız» dediği gibi; bu fütursuzca eşkiyalıkların, kendilerini destekleyen resmî bir makamın güveni içinde yapıldığını mektubunuzdan da öğrenmiş olduk.

Ardı arkası kesilmeyen jandarma baskısını kamu oyuna duyurmak için Ankara'ya kadar gelip bir basın toplantısı yaptık. Bu toplantıda, bizzat Köyümüze gelip hâdiseleri yerinde inceleyen ve köylülerin ağzından ifadelerini alıp rapor eden bir milletvekili arkadaş, FKF'li öğrenciler ve ayrıca 14 devrimci gençlik kuruluşları hazır bulundu. Bu sebeple size sadakatını duyurma fırsatını bulan Kütahya Valisi İhsan Aras da, devrimci bir mücadele veren bilinçli köy halkının uğradığı zulmün ve en azından beş bin kişinin şahit olduğu bunca somut hâdiselerin yanında Köyümüz halkını yalancılıkla, sahtekârlıklarla, bozgunculukla itham eden bir tekpiz yollayıp ciddiyetinin ölçüsünü verdi.

Onbeş gün önce, yine jandarmanın bir hüşmine uğruyoruz. Arkadaşlar sizin için: «Yahu bu adam temelli vicdansız değil ya, meseleyi kısaca anlatan bir telgraf çekelim» diyorlar. Birkaç gün sonra çektikleri telgrafın karşılığı olarak Kütahya Jandarma Merkez Kumandanlığına gelen mutad emirlerinizden Köyde, jandarma tarafından takibata

geçilmesi fermanı buyuruluyor. 13 Mayıs 1969 günü jandarmaların nezaretinde 21 köylü arkadaş Kütahya Jandarma Merkez Kumandanlığına götürülüp hele şu iki yıldır fasıllarla yedikleri dayak ziyafetine çekiliyorlar.

Şimdi bu köylüler, devrimciliğin «d» sini ağızlarına almanın ne kadar dayağa mal olduğunu biliyorlar. Ama bu gidişle devrimciliğin; tedhiş, yıldırğı ve dayak yolunu izleyerek gelişeceğine inanmış olanlar da: «Dayak hoş geldi, sefa geldi!» diyecek kadar cefakar ve yiğittirler. Memleketin bugünkü iktisadi ve siyasi durumunun ne yolda olduğunu biliyorlar. Susturamazsınız onları Sükan! Onlar ne senin gözdağından korkarlar, ne jandarma dayağından ne de emperyalist ittifakçıların kalleşçe oyunlarından... Tarihi şartların doğurduğu hâdiseleri dış etkilerle önlemeye çalışın nice Donkişotlar vardır beşeriyetin tarihinde. «Devlet, fertlerin kişiliğini korumakla yükümlüdür» diyor Anayasa. «Dar imkânlarıyla köylere açmış oldukları kütüphaneyi kapatıp kitaplarını müsadere ederek halkın gerçekleri görmesini engelleyin, onların bilinçlenmesine mâni olun, kişiliklerini özgürce geliştirmelerine fırsat vermeyin. Bunun için gerekirse karakollara çekip dövin. Hak aramaya kalkarlarsa bir daha döğün, taa ki onlara hak aramayı unutturuncaya kadar. Onları uysal hayvanlar gibi boyunduruğunuza koşabilmenin tek yolu, okumalarına mâni olarak koyu bir taassup ve

cehaletin çukurunda iktisadi güçlerinizin kazığına bağlayın. Onları öyle zararsız bir hale sokun ki, özel çiftliğiniz olan memleketin bahçesindeki bal kovanlarını yabancılara peşkeş çekmeye kalktığınız zaman bile sizi sokacak iğneleri bulunmasın. İnek gibi sağabilir, kaz gibi yolabilirsiniz onları böylece. Ama, yolarken ses çıkarmalarına müsaade etmeyin» demiyor Anayasa. Sükan, Köyümüzün devrimci niteliği sizi bu kadar korkutuyorsa, bu, hükümetinizin ulusal olmayan çürük temeller üzerinde yalpaladığını göstermez mi? Oysa tenkitler, devletin niteliğini ortaya kor. Böylece, bir hükümet, iktidarını, ancak tenkitlerden alacağı derslerle kuvvetlendirebilir, övgülerle değil.

Herhangi bir vatandaşın düşüncelerini karakol nezarethanelerinde boğmaya çalışmak, kişiliğini zincire vurmak her sosyal devrede geçerli değildir. Her vatandaş düşündüğü nisbette vatandaşdır. Düşüncelerimizi söylemek vatandaşlık görevimiz olduğu gibi, bu görev, görüşlerinize uymadığı zaman görev olmaktan çıkmaz.

Bir kere daha hatırlatalım; Anayasa dışı, kanunsuz ve mesnetsiz fermanlarınızın sebep olacağı vahim sonuçlara zemin hazırlıyorsunuz. Başkalarının Anayasa dışına çıkmasını istemiyorsanız, önce bunu kendinize kabul ettirin.

Eyüp Demir
Değirmenözü halkından

İŞÇİ-KÖYLÜ gazetesi

- İşçi sınıfının devrimci mücadelesini güçlendirmek
- Feodal kalıntılara karşı demokratik köylü mücadelesini desteklemek ve hızlandırmak
- İşçi ve köylülere sınıflarının dost ve düşmanlarını tanıtmak
- Emperyalizme karşı halkımızın millî bilincini güçlendirmek
- Devrimci güçlerle işçi ve köylü kitleleri arasında organik bağlar kurmak

İçin çıkıyor.

EMPERYALİZM VE YERLİ UŞAKLARI DIŞINDA
BÜTÜN YURTSEVERLERİ İŞÇİ-KÖYLÜ'NÜN
MÜCADELESİNE KATILMAYA ÇAĞIRIYORUZ.

- İŞÇİ-KÖYLÜ İLE BAĞ KUR.
- İŞÇİ-KÖYLÜ'YÜ TANIT VE YAY
- İŞÇİ-KÖYLÜ'YE BAĞIŞTA BULUN.
- BAĞIŞ TOPLA, DESTEKLE.

Adres: AYDINLIK dergisi
Süleyman Sırrı sokak 2/12
YENİŞERİP-ANKARA

Köylüler, artık Anayasanın kendilerine tanıdığı demokratik mücadele hakkını kullanmayı topraklarına sahip olmanın tek yolu olduğunu anlamışlardır.

olaylar

Özel okul öğrencilerinin yürüyüşü

Özel okulların devletleştirilmesi isteğiyle boykotta olan on üç özel yüksek okulun öğrencileri 23 Mayıs Cuma günü saat 13.00 te İstanbul Üniversitesi Atatürk Anıtı önünden başlayan, Taksim'de sona eren bir yürüyüş yapmışlardır.

Anıt önüne toplanan özel okul öğrencilerine İstanbul Üniversitesinden devrimci öğrenciler de katılmışlardır.

Önde bez üzerine «özel okul devletleştirilmelidir», onun arkasında çıplak göğüslere büyük harflerle yazılmış «Patron bizi soydu» yazılı bir grup, daha arkada pankartlı öğrenciler yer almıştır. Pankartlarda, bozuk eğitimi anlatan, irticaya ve emperyalizme çatan yazılar yer almaktaydı. Yol boyunca çoğalan gençlerin sayısı ikibin kişiyi aşmaktaydı.

Adalet Partisi İl Merkezi önünde duran gençler «Millî hükümet», «Süleyman istifa» diye bağırıyorlardı.

Galata köprüsünde yarım saate yakın oturan gençler «Ben özel talebeyim, elden ele gezmeyim, verin benim hakkımı kapı kapı gezmeyim, gülen o, gülen o, ağlayan ben, gülen o» türküsünü söylemişler, «Devlet okulu» diye bağırarak yürüyüşlerine devam etmişlerdir.

Gençlerle halk arasında karşılıklı lehde tezahürat yapılmış, «İşçi gençlik elele» sloganı kullanılmıştır.

Fındıklı'da Amerikan iş yerindeki grev gençleri coşturmuş, Amerika aleyhine tezahürat yapmışlardır.

Yürüyüş boyunca «Kahrolsun Amerika», «Bağımsız Türkiye», «Patronsuz eğitim» diye bağırarak gençler «Satılacak danam mı var, nemalacak patron benim» türküsünü söyleyerek, evdeki danalarını satıp okuyan fakara köylü çocukları olduklarını anlatmaya çalışmışlardır. Bazı yerlerde lehte tezahürat sonunda heyecanlanan gençler «Amerikan uşakları, uyandık hey gelyoruz» marşını söylemişlerdir.

Saat 16.00 da yürüyüş Taksim Atatürk Anıtında sona ermiştir. Fakat özel okullar sorunu sona ermemiştir ve fakara çocukları kimbilir daha ne kadar soyulacak, kandırılacak ve eline hiç bir şeye yaramayan diplomalar verilecektir. Varsın köyünde anası babası «Oğlum okuyor, adam olacak» diye beklesin.

Yozgat koylerinde toprak mücadelesi

Yozgat'ın Yerköy ilçesi köylerinde topraksız ve az topraklı köylüler, hazine arazisini ele geçirmiş bulunan ağalara karşı Anayasanın tanıdığı haklarını kullanarak demokratik mücadeleye girişmişlerdir.

Tümü az topraklı ve topraksız köylüler kütlesini barındıran Yerköy ilçesi köylerinde büyük bir uyanış başlamıştır. Özellikle Atalan ve Göllüce'nin toprak ağalarına karşı mücadelesini ilgiyle izleyen halk, Kayadibi köyünde ve civar köylerde bu uyanışın ileri bir dönemine girmişlerdir. Otuzb'n dönümlük haz'ne arazisi ve onbin

Toprak mücadelesine başlayan Kayadibi köylüleri.

dönümlük mer'a, mahallin politikacılarından Dr. Celâl Sungur ağa ile onun dümen suyundan giden ağa takımı tarafından ele geçirilmiştir. Ağaların bu yağmasından kurtulmak için her çareye başvuran Kayadibi köylüleri, yoksulluk ve toprak hasret! içinde kıvrınmaktadır. Yirmibeş yıldan bu yana, topraklarını dümenine uydurup ele geçirmiş olan ağalardan kurtarmak amacıyla

mahallî makamların ve merkezî hükümetin kapılarını aşındıran köylüler, ellerine hiçbir şeyin geçmediğini ve bundan böyle de aynı yollardan hak isteme taleplerinin hiçbir karşılık bulmuyacağını görmüşlerdir. Köylüler, artık Anayasanın kendilerine tanıdığı demokratik mücadele hakkını kullanmayı, topraklarına sahip olmanın tek çaresi olduğunu anlamışlardır.

ayıkla pirincin taşını

Afiyet olsun

Paşa'nın damadı, bir yazısında Sayın Sunay'dan söz ederken:

«Son defa Demirel'i ve İnönü'yü yemeğe çağırdığımda teklifin aleyhinde değil, lehinde görünüyordu.» diyor.

Yemeğe çağırdığımı biliyorduk ama, sofrada hangisini tercih edeceğimizi bilmiyorduk. Öğrendik şimdi! Afiyet olsun.

Ne Demokrasiymiş ya!..

Ecevit şöyle demiş:

«Artık mesele DP'lilerin affı meselesi değil, demokrasinin yaşayıp yaşamama meselesi...»

Sen demokrasiyi gırtlakla! Sonra geç karışısına, yaşayıp yaşamadığını seyret!

Demokrasi değil, sanki Paşababasının kobayı! Hem de yedi canlı!

rıfat ilgaz

Paranın değeri

Hindistan Maliyesi paranın değerini arttırmak için çok olumlu tedbirler almış! ihraç mallarını mı arttırmış?

«Hayır!»

«Altın stokları mı yapmış?»

«Hayır!»

«Amerika'dan yardım...»

«O da değil! Paraların üstüne çıplak kâdın resimleri basmış!»

Bir de bunu denesek!

937 rakımlı tepe

Vietnam'daki 937 rakımlı bir tepenin zaptı için tam 39 Amerikan askeri ölmüş, 272 Amerikan askeri yaralanmış...

Nixon şöyle demişti önceleri:

«Amerika, Vietnam'da askeri bir zafer aramıyor!»

Pekiii, Amerikan askerleri ne arıyordu 937 rakımlı tepede?

Petrol mu arıyordu, altın mı?

Keller ve Hançerli köylerinin yürüyüşleri

Yusuf Küpeli

FKF Genel Başkanı

Çocuk, kadın, erkek dörtüzdü kadar köylü; keveden çelenkleri ile Malatya Hükümet Meydanına yürüdüler. Kararlıydılar, ne istediklerini ve nasıl alacaklarını çok iyi biliyorlardı. Amerikan sömürgeciliğine, ağalara, tefecilere ve bütün işbirlikçilere isyanlarını haykırdılar. Diğer köylüleri ve işçileri kavgaya çağırdılar. İşçi, köylü ve gençlik ittifakının mutlaka kurulması gerektiğini; kesin zafere ancak o zaman ulaşabileceğini anlattılar...

Mitingin açış konuşmasını köylü Süleyman Kırteke yaptı ve şunları söyledi:

— Bu meydanda sınıf bilincimize sahip olarak ilk kez toplanıyoruz. Ve diyoruz ki; hangi partiden olursa olsun hâkim sınıflara mensup olanlar artık politika cambazlığı yapmağa kalkışmasınlar karşımızda. Ne onlar bizden oy istesinler, ne de biz onların hükümetlerinden hak istiyoruz. Hergeyi yapan bizleriz, hakkımızı almasını da biliriz. Şimdiye kadar tek yapamadığımız, yaptıklarımıza sahip olamayışımızdı. Artık o maymun kılıklara yedirmeyeceğiz. Kesinlikle anladık ki; toprak emekçisine toprak ağasından, tefeciden, şehirli tüccardan, haşhaş kaçakçısından hayır gelmez. Ve anladık ki bizlerin olanın bizlerde kalması için mücadele edilir. Yarın tüm köylüler işçiler ve gençler olarak daha örgütlü ve bilinçli dikileceğiz karşılırlarına satılmışların.

İkinci konuşmayı Hançerli Köyünden Gülo Köröğlü yaptı. Gülo, «Köylüden, işçiden yana olmayan selâmımız yok» diye başladı sözlerine ve kısaca şunları söyledi:

— Bizleri aldatıp oyumuzu alanlar; bizleri askerlikte, vergide, cefada hatırlayanlar, işte geldik kapımıza dayandık. Yarın yirmi, otuz, eli ve kırk bin oluruz.

— Nasıl geldiğimizi sormayın. Çektiğimiz gileleri anlayamazsınız. Yoksulluk, işsizlik çekerek; hastalarımızı sırtımızda taşıyarak; hayvanların gidemediği yollardan geçerek geldik...

— Bizleri kuzu kuzu idare etmek, sömürmek istiyorsunuz. Biraz sıkışınca, korku salma amacıyla polisi üzerimize saldırtıyorsunuz. Şimdi de anayasayı kaldırmak, ağızlarımızı tıkmak istiyorsunuz. Yağma yok, bizler hakkımızı korumasını biliriz!...

— Atatürk demiş ki: «Türk Milletinin hakiki efendisi köylüdür» Ne biçim efendiliktir bu? Efendiyiz; yolumuz yok, okulumuz heran başımıza çökebilir. Efendiyiz; iş yok, ilaç yok, hastamız yatağında ölümü bekler. Efendilik bu ise; gelin sizler efendi olun da, bizler de yerinize geçelim.

— Kardeşler, tek çıkış yolu var: Köylüler, işçiler, ve gençler olarak omuz omuza verip bu direniş örneklerini çoğaltmak, gerçekten efendi oluncaya kadar savaşmak gerekiyor. Şimdi hep birlikte Anayasaya evet; gençlik, işçi, köylü direnişlerine evet; bozuk düzene hayır; ağaya, tefeciye, vurguncuya, yabancı ortağına hayır, Amerika'ya, NATO'ya, 6. Filoya hayır diyelim! Köylüler Gülo'nun son sözlerini hep birlikte haykırdılar.

Keller Köyünden Mehmet Akgün şunları söyledi:

— Dostlarım, tarih ezenlerle ezilenlerin mücadelesidir. Buraya haklarımızı almak, ezilenlerin yeni bir kavgasını daha vermek için toplandık.

— Türkiye'de köylülerin nüfusu 23 milyonu aşkındır. Durum böyle iken büyük kentlere as-

falt yol, betonarme okul, geceyi gündüze çeviren elektrik yapılmakta; biz köy halklarına patika yol, ahırdan okul, ışığı isli çıra çok görülmektedir. Vergilerin çoğu, askerlerin çoğu bizlerden alınırken; ezilen, horlanan, devlet dairelerinden ve hastahane kapılarından kovulan bizler olmaktadır. Dokuz milyon kentli memleketin öz evladı da, bizler üvey evlât mıyız? Gelin hep birlikte haykıralım: Emeye karşılık yemek. Yaşasın emekçi halklar. Yaşasın tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye.

Köylüler son sözleri yine hep birlikte haykırdılar.

Keller Köyü eski muhtarı Hasan Taşkıran da kendilerini okul ve yol yapacağız diye nasıl aldattıklarını, Ziraat Bankasına yatırdıkları paraların nasıl boşa gittiğini, nasıl dolandırıldıklarını anlattı.

Kürecik'in Kepez köyünden Hasan Alagöz sözlerine «Dostlarım» diye başlayıp şunları söyledi:

— Buraya birtakım basit isteklerle geldik. Okul, yol v.s. yapılmasını istiyoruz. Ama biliyoruz ki; bunlar yapılsa bile yaşantımızda köklü değişiklikler olamaz. Çünkü düzen tümüyle bozuktur ve hepten değişmelidir. Mutlu azınlığın bizlere verdiği ufak tefek tavizler meseleyi halletmez. Haklarımızı alacağız, kararlıyız. Çocuklarımız için daha güzel bir dünya kuracağız. Bu uğurda Amerikan sömürüsüne ve içimizdeki ortaklarına karşı sonuna kadar savaşacağız. Nasırlı ellerimizin yumruklarıyla bu pis düzeni kafalarına yıkacağız!...

Arkadan köylü kızı Firuzan Akgün şu şiiri okudu:

KÖYLÜME SESLENİŞ

Ne okulun, ne de yolun
Baştakiler bilmez halin
Artık konuşmalı dilin
Direnen hak al köylü dostum

Keven'den çelenk

Hastalansan doktor yoktur
Sen aç iken beyler toktur
Sırtında zar atan çoktur
Anla bunu köylü dostum

★

Sarılmışsın sen sabana
Kazancını kapan kapana
Emeğin akar yabana
Dur de artık köylü dostum

★

Baştakiler zevk içinde
Pantolon yoktur kıçında
Nedir ki senin suçunda
Perişansın köylü dostum

★

Çakallar girmiş yurduna
Dert katar her gün derdine
Tuzak kur yaban kurduna
Sürü biter köylü dostum

★

Akgün der ki köylüm uyan
Baştakiler hakkın yiyen
Namerttir hakkın yediren
Yedirme be köylü dostum

Çevirme Köyü muhtarı Köse Polat ise kısaca şunları söyledi:

— Bizleri dağ başlarında sefil bir yaşantıya mahkûm eden, terör metodlarıyla sesimizi kısımaya çalışan Amerikan sömürgeciliğine ve işbirlikçilerine karşı direnmeliyiz. Sömürü düzeni kökten kalkıncaya kadar savaşmalıyız. Memleketin gerçek sahipleri olarak siyasî iktidara ağırlığımızı koymalıyız. Eğer devlet yönetimini şimdiye kadar karşısında dört büklüm olduğumuz sınıfa bıraksak, hiçbir zaman kurtulamayız. Tarihin akışını durdurmaya çalışan bu sınıfı mutlaka yönetimden kovmalıyız.

— Kardeşler, Amerikan sömürgecileri yarıdım ediyoruz diye girdiler içimize. Ağalarla, te-

fecilerle ortak oldular. Kanımızla suladığımız bu topraklar üzerinde üsler kurdular, ilğimizi emmeye başladılar...

— Kardeşler, birinci kurtuluş savaşında olduğu gibi tekrar biraraya geleceğiz. Emperyalistleri ve işbirlikçileri koymak için, gerekirse kanımızı son damlasına kadar akıtacağız!

Oniki-onüç yaşlarında bir köylü çocuğu da aşağıdaki şiiri okudu:

Dörtmala gelip uzak Asya'dan
Akdeniz'e bir kısrak başı gibi uzanan
Bu memleket bizim.
Bilekler kan içinde, dişler kenetli, ayaklar çıplak
Ve bir ipek halıya benzeyen bu toprak
Bu cehennem bu cennet bizim.
Kapansın el kapıları bir daha açılmasın
Yok edin insanın insana kulluğunu
Bu davet bizim.
Yaşamak, bir ağaç gibi tek ve hür
Ve bir orman gibi kardeşçesine
Bu hasret bizim.

18 yaşındaki devrimci köylü çocuğu Hacı Güray Tonak da şunları söyledi:

— Yolumuz, okulumuz yapılmadığı; aç, hasta bırakıldığımız; sömürüldüğümüz için yürüyoruz. Memleketin asıl sahipleri olan bizleri sürümeye mahkûm ettikleri için yürüyoruz. Yürüyoruz ki; akılsız başlarını avuçlarının içine alıp düşünsünler. Düşünsünler ki; yararlarına işleyen bu bozuk düzeni başlarına yıkmayalım.

— Kulaklarına kar suyu kaçan hükümet adamları duymuyorlar bizleri. Geldik, haykırıyoruz: Toprak, ekmek, ilaç, yol, ışık, okul istiyoruz...

— Kardeşler yurdumuzda oynanan her oyunun arkasında Amerikan Emperyalizmi vardır. Toprak ağaları, tefeciler ve bir takım sermayedarlar, Amerika ile ortaklırlar. Bugün irtica ayaklanıyorsa; öğrenciler yurtlarında basılıp coplanyor, zindanlara tıklanyorsa; işçi ve köylü hareketleri polis bombalarıyla, jandarma dipçığı ile bastırılıyorsa; faşizmin ayak sesleri duyuluyorsa; bütün bu işlerde Amerika'nın ve yerli usaklarının parmağı vardır.

— Köylülerin dostu; işçiler ve gençlerdir. İşçi, köylü, gençlik ittifakı; sömürgecilerin ve yerli ortaklarının belini er-geç kıracaktır. Bugünkü kavgamız Amerika'ya ve yerli ortaklarına karşıdır. Amerikayla ortak olmayan herkesin bu kavgaya girmesi, mutlaka girmesi gereklidir.

— Yaşasın işçi, köylü, gençlik dayanışması. Yaşasın tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye!

Son konuşmayı da ben yaptım. Kısaca Amerikan Emperyalizminin yurdumuza ve diğer ülkelere girişini anlatıp, şunları söyledim:

— Mustafa Kemal'in önderliğinde, başta İngiliz ve Amerikan sömürgecilerinin destekledikleri Yunan ordularına ve diğer işgalci ordulara karşı savaştık. O yıllarda da Amerikan harp gemileri karasularımızda dolayıyor, işgalci orduları destekliyor, başta Standart Petrol Kumpanyası olmak üzere sömürgeci ticari şirketlerin yararlarını koruyordu. Amerikan Cumhurbaşkanı Wilson da Amerikan mandası olmamızı istiyordu. İçimizdeki birtakım satılmışlar da bu fikri hararetle destekliyorlardı. Bütün bu kötü şartlara; içteki ve dıştaki düşmanın güçlülüğüne rağmen I. Kurtuluş Savaşını verdik.

19 yaşında genç köylü konuşuyor

— Savaş sonunda ne oldu? Savaşın en ağır yükünü işçiler ve köylüler çektikleri halde, hayat şartlarında iyiye gidip olmadı. Uğrunda ölünen topraklar ağaların ellerinde birikti. Halbuki daha rahat, namuslu bir hayat sürmek için ve emeğimizin hakkını alabilmek için döğüşmüştük. Yoksa ağalar, tefeciler, vurguncu tüccarlar, namussuzlar başımıza geçip ilğimizi, kanımızı emsin diye dövüşmedik...

— Neden gidip böyle oldu? Savaşa işçiler ve köylüler olarak teşkilâtli bir şekilde giremiştik. Savaş sonrasında da teşkilâtlanıp, siyasi iktidara, yani devlet yönetimine ağırlığımızı koymadık. Çalışanlardan yana kanunlar çıkartıp, talan düzenini değıştirmedik. Kısacası, dıştaki gâvuru yendik ama, içtekini yenemedik. Sonunda da, o içteki gâvur, dıştakini dâvet etti. Dıştakiyle ortak olup, bizleri daha çok sömürebilmek için bu işi yaptı. Sömürgecilerin en büyüğü Amerika'ya madenlerimizi, petroümüzü, namusumuzu, her şeyimizi yok pahasına sattı. Amerika'nın şu andaki durumunu uzun uzun anlatmaya gerek yok. Sizler bunu çok iyi biliyorsunuz...

— Peki gençler ne istiyorlar? Yurdumuzda üniversite gençliği genellikle orta halli âilelerden gelmedir. Gençler, sizler gibi çalışıp yorulmadıkları, hazır yedikleri için daha çok okuma, öğrenme, düşünme imkânlarına sahiptirler. Bu avantajlar onlara iyi ve kötüyü daha erken görme, öğrenme imkânlarını vermektedir. Yaşlarının gereği ve çoluk, çocuk v.s. gibi kaybedecek fazla şeylerinin de olmaması nedeniyle atılgandırlar. Okulu bitirdikten sonra da onlar için iki yol vardır: Ya bu çarkın bir parçası olup hâkim sınıflara usaklık etmek, veya onların verecekleri 3-5 kuruşu terkedip sizlerin yanında, şerefle kavgaya girmek. Doğruyu görebilmeleri, atılganlıkları ve kendilerini sizlere karşı borçlu hissetmeleri nedeniyle, büyük bir çoğunluğu yanınızda kavgaya girmektedir. Üni-

versiteleri işgal eder, boykotlar yapar, Amerikan aleyhtarı mitingler tertipler, Amerikalıları döverken şunları istemektedirler: Amerikan sömürgeciliğinin ve içimizdeki ortaklarının kovulması; ağaların topraklarının köylülere dağıtılması; tefeciliğin, talancılığın ortadan kalkması; üniversitede halktan yana bir eğitimin olması; işçi ve köylü çocuklarının da üniversitelerde okuma imkânlarına sahip olması; ilaç, hastahane, yol, ışık, v.s. meselelerinin halledilmesi; herkesin emeğinin hakkını alması... Gençler bunları isterken, siyasi iktidar üzerlerine polis saldırmakta; elindeki yayın organlarıyla gençlik hareketlerini halka kötü göstermeye çalışmaktadır...

— Kardeşler, giderek işçi, köylü, gençlik hareketleri artıyor yurdumuzda. Giderek çoğalıyoruz. Aramızdaki ilişkileri daha sıkı kurabildiğimiz, daha iyi teşkilâtlandığımız ölçüde; hedefe daha sağlam adımlarla yürüyeceğiz. Haydi, hep beraber şu andı içelim: Düşmanın güçlülüğüne bakmadan, yılmadan, usanmadan, korkmadan ağağha, tefeciliğe, bütün işbirlikçilere ve Amerikan sömürüsüne karşı savaşağımıza and içiyoruz!

Köylüler gür bir sesle andı tekrarladılar. Önde keveden çelenkleri, Atatürk heykeline yürüdüler. İlk kez yaşantımızı bu kadar iyi sembolize eden bir çelenk kondu heykele...

Köylüler bu mitingi yaparken, oportünist TİP il başkanı Hayrettin Abacı ortaklıklarda gözükmeyi. Kendisinden amplifikatör isteyen İşçi Partili köylüleri, isterseniz on lira vereyim» diye başından savdı...

Hareketinin nedenini sormaya gittiğimizde İl Merkezini kapalı bulduk. Yazıhanesinde idi. Bu arada İl Merkezini hiç açamadığını öğrendik. Aramızda şöyle bir konuşma geçti:

— Biliyorsunuz, bu köylüler tefeciliğe, ağağha, Amerikan sömürüsüne karşı çıkıyorlar. Daha da öte, sosyalist birçoğu bunların. Durum böyle iken neden neden partinin amplifikatörünü vermediniz köylülere?

— Efendim durum öyle gerektiriyordu. Müsaade edin de buranın şartlarını biz tahlil edelim. Eğer bu hareketleri TİP yapıyormuş gibi gözükürse iyi olmaz...

— Bu işin şartı falan yok. Adı sosyaliste çıkmış TİP de sahip çıkmazsa bu köylülere, kim sahip çıkacak? Sonra bunların hepsi TİP'e oy veriyor. Bir dahaki seçimlerde utanmadan nasıl oy isteyeceksiniz bu köylülerden?

— Onu biz biliriz.
— Galiba siz milletvekili olmak istiyor musunuz?

— Evet milletvekili olacağım.
Bundan sonra konuşulanlar ve olanlar pek yazılacak gibi değil. Yalnız Hayrettin Abacı hayatında hiç unutamayacağı bir ders aldı...

Bir köylü dost miting başlamadan önce şiir okuyor.

TÜRKİYE'DE FEODALİZ

sömürü fe o dal dir

TİP içinde, Aybar hizbine karşı Aren hizbinin dergisi olarak yayınlanmaya başlayan Emek dergisinde, imzasız ve fakat derginin yazarlarının ortak bildirisinde niteliğinde olan «Sosyalist Potansiyelden Sosyalist Güce» (x) adlı bir yazı yayınlandı. Yazı, genel olarak, millî demokratik devrim tezini reddetmekte, ve Türkiye'de, sosyalist, anti-emperyalist ve anti-feodalist mücadelenin birlikte yürütüleceği tezini savunmaktadır. Yazı, bize göre, yanlış tahliller, yanlış hükümler ve birbirini izleyen çelişkilerle doludur. Millî demokratik devrim tezini hafife alan bir bildiri-makale, elbette hafife alınmak gerekir. Ama, bu bildiri-haberde tekrarlanan görüşler çevresinde kümelenen ve meseleyi henüz öğrenme durumunda bulunan genç arkadaşlar vardır. Bu arkadaşlar, millî demokratik devrim tezinin dayandığı bazı esasları, bildiri-makale metni ile polemige girmeden, açıklamak istiyoruz.

1. Tarımda Üretim ilişkilerinin Hâkim Niteliği

Emek yazarlarına göre, kapitalist üretim biçimi, hem sanayi ve hem de tarımda, hâkim üretim biçimidir. «... kapitalizmin ülkemizde hâkim üretim biçimi olarak yerleşmiş olması, ... hem sanayide hem tarımda kapitalist sömürüye karşı ve sosyalizm için mücadelenin öncülüğünü yapabilecek bir işçi sınıfının da teşekkül etmesini sağlamıştır». Tarımda, hâkim üretim biçiminin, kapitalist üretim biçimi olup olmadığını ve sanayide olduğu gibi, tarımda da kapitalist sömürünün hâkim hale gelip gelmediğini ve buna bağlı olarak, tarım proletaryasının nitelik ve niceliğini tespitte çalışalım:

Kapitalist üretim nedir? Tarımda kapitalist üretim nedir? Tarımda kapitalist üretimin hâkim hale gelmesi ne demektir? Genel kural olarak, tarımda kapitalist üretim demek, tarımda ücretli işgücü kullanılması ve üretimin kapitalist meta üretimi olması demektir. Şayet tarımda bir emek-sermaye gelişmesinden söz edilebilecekse, ücretli işgücünün hâkim hale gelmesi ve kapitalist meta üretiminin hâkim olması gerekir. Bilineceği gibi, basit meta üretimi, ilkel komünal toplumu izleyen bütün üretim biçimlerinde vardı ve basit meta üretiminin amacı «kâr» sağlamak değil, üreticinin kendi tüketim ihtiyaçlarını karşılamaktır. Burada Meta-Para-Meta şeması söz konusudur ve üretici, kendisinin ürettiği fazla buğdayı satarak yerine tüketeceği tuzu almaktadır. Bu, basit meta üretimidir, kapitalist meta üretimi değildir. Kapitalist meta üretimi, basit meta üretimi üzerinde, basit meta üretiminden bes-

(x) «Sosyalist Potansiyelden Sosyalist Güce», derginin çıkış ve kendisini takdim ediş sloganıdır. Fakat bu slogan, Türkçe düşünen ve Türkçe konuşanlara hiç bir şey söylememektedir. Çünkü «potansiyel» bir sıfattır, aynı zaman, bir güç, potansiyel güç de olabilir. «Güç» ise, tek başına bir varlığı ifade eder, ve sıfatsız hali ile potansiyel bir güç anlamında da düşünülebilir. Yani Emek yazarlarının Türkçe bilenlere hiç bir şey ifade etmeyen bu sloganı, «potansiyel güçten potansiyel güce» gibi bir anlama da gelir ki, herhalde bu fasit daire, 'sosyalist devrim'cilerin, sosyalist mücadeleye kazandırmak istedikleri şeyi, kendiliğinden ifade etmektedir.

Aren hız-
başlayan
t derginin
inde olan
Güce» (x)
el olarak
detmekte,
ryalist ve
yürütüle-
bize göre,
e birbirini
emokratik
ri-makale,
a, bu bil-
çevresinde
nme duru-
rardır. Bu
m tezinin
tale metni
istiyoruz.

lerin

ist üretim
da, hâkim
ülkemizde
nis olması,
pitalist sö-
nifadelenin
nifiminin da
rimda, hâ-
retim biç-
duğu gibi,
âkim hale
rak, tarım
ni tespiti

ımda ka-
kapitalist
e demek-
kapitalist
üçü kulla-
ta üretimi
bir emek-
cekse, üç-
i ve kapi-
sı gerekir.
İlkel kol-
im biçim-
nin amacı
endi tüke-
ada Meta-
ve üretici,
atarak ye-
Bu, basit
retimi de-
basit meta
inden bes-

Sosyalist
akdim edis-
e düşünen
y söyleme-
tatar, aynı
le olabilir.
fade eder,
ç anlamın-
azarlarının
e etmeyen
ansiyel gü-
erhalde bu
a, sosyalist
şeyi, ken-

lenerek ortaya çıkar. Artık sermaye haline gelmiş olan para, burada, Para-Meta-Para şeklinde devreder; amaç, kendi meta ihtiyacını karşılamak değil, kâr etmektir. Kapitalist toplumda, işgücü, meta haline gelmiştir. İşçi, işgücünü, serbest meta olarak satar, ve kapitalist, işgücünü, meta olarak satın alır. Kapitalist toplumda, ürün, meta olarak üretilir; üretici, kendi ihtiyaçları için ürettiği ürünü fazlasını satmakla (doğal ekonomi), meta üretmiş sayılmaz, yani üretilen ürünün fazlasının satılması kapitalist meta üretimi değildir.

Şüphe yok ki, sanayi ile tarım arasında, ayrılıklar, benzersizlikler vardır. Özellikle, emek-sermaye çelişkisi, küçük tarım birimi içinde teşekkül etmediği halde, kapitalizmin sömürüsü söz konusu olabilir. Ne zaman? Küçük üreticinin, kapitalist pazar için üretim yaptığı ve tüketimini meta olarak karşıladığı zaman. Küçük üretici, ailenin üyeleriyle birlikte, makineli veya makinesiz, ama mutlaka kapitalist pazar için meta üretir; ve küçük üretici, kapitalist pazara, ürün şeklinde billürleşen ve meta olan işgücünü sürmüş olur. Burada işgücü, işgücünün billürleştiği ürün içinde, kapitalist pazara sunulmuş olur. Ve burada, küçük tarım işletmecisinin, kapitalist tarafından sömürüsü, küçük tarım işletmelerinin hâkim olduğu köy ile kapitalizmin hâkim olduğu şehir arasında bir çelişki olarak ortaya çıkar. Köy ile şehir arasındaki, tarım ile sanayi arasındaki çelişki, küçük tarım işletmecisinin meta haline gelen işgücünün yani küçük köylülerin emeğinin sömürüsü olarak ortaya çıkar. Bunun içindir ki, proletarya ile emekçi köylü kitleleri arasında, emeğin sömürüsü bakımından bir benzerlik kurulur. Ne zaman? Küçük tarım üreticisinin, doğrudan doğruya meta ürettiği, kapitalist meta üretiminde bulunduğu (ve aynı zamanda ekmeğine varana kadar meta tükettiği) zaman.

Bu genel giriş, her şeyden önce, küçük tarım üreticisini kapsayan ve küçük tarım üreticisi için kapitalist üretimin hâkim hale gelip gelmediğini araştırmaya yarayacak olan bir açıklamadır. Bunun yanı sıra, ortakçı, yarıcı, kiracı, köylü işletmelerinin niteliği, yarı-feodal ve feodal nitelikler üzerinde de ayrı ayrı durmak gerekecektir.

Şimdi biz, önce tarımda, ücretli işgücünün hâkim hale gelip gelmediğini ve meta üretiminin tarımda hâkim hale gelip gelmediğini tesbite çalışalım.

a) Tarımda Emek-Sermaye Çelişkisi :

Tarımda, emek-sermaye çelişkisinin hâkim olması için, her şeyden önce, ücretli işgücünün hâkim hale gelmesi gerekir. Ücretli işgücü, tarımda, hâkim halde midir, yoksa, kendi içinde çalışanlar ve aile içinde ücretsiz çalışanlar çoğunluğu mu teşkil etmektedir? 1960 sayımına göre, faal nüfus (55-15 yaşları arası) 12.993.245 kişidir ve bunun 9.696.535 kişisi tarım ve hayvancılık alanında toplanmıştır. Tarım ve hayvancılık alanında toplanan faal nüfusun 48.847'si işveren, 2.891.172'si kendi hesabına çalışan, 6.094.932'si aile içinde ücretsiz çalışan, 651.800'ü ise ücretli işçidir. Ücretli işçilere, devlet üretim giftliklerinde, haralarda ve inekhanelerde çalışanlar da dahildir (biz, bu konuyla ilgili rakamları bulamadık) ve bu devlet kuruluşlarının amacı, kapitalist kâr esasına değil, tarım ve hayvan

ürünleri neslini islâh esasına dayanmaktadır. Tarım ve hayvancılık alanında toplanan 9.696.535 faal nüfusun 48.847'si işverendir ve ücretli işçi sayısı 651.800'dür. Bu, tarımda, kapitalist üretimin yoğunluğunu ve hacmini göstermesi bakımından tipiktir. Şüphe yok ki, burjuva tahliller için esas alınarak hazırlanan ve bizim için yararlanılması bir hayli güç olan bu istatistikler içinde; feodal ve yarı-feodal unsurları tesbit etmek imkânsızlaşmaktadır. Ama gerçek olan şudur: 1960 sayımına göre, yaklaşık olarak 13 milyonu bulan faal nüfusun, 9,7 milyonu tarım ve hayvancılık alanında toplanmıştır, bunun ise 9 milyonu kendi hesabına çalışan veya aile içerisinde ücretsiz çalışanlardır. Ortakçılar, kiracılar ve ağa toprağında ücretsiz çalışanlar veya angarya çalışanlar da bu rakamların içindedir. Ama gerçek olan şudur ki, emek-sermaye çelişkisi, tarımda, sadece, 0,7 milyonun arasında, o da keskinleşmemiş bir çelişkidir.

b) Köy ve Şehir Çelişkisi, Kapitalist Meta Üretimi :

Burada, tarım ile sany arasında ki ayrımı dikkate almak zorunluğu vardır. Emek-sermaye çelişkisi olmadan da, yani tarımda sermaye ile ücretli işgücü karşı karşıya gelmeden de, kapitalist üretim biçiminin mevcut olacağı bilinen bir gerçektir. Yalnız, burada, küçük çapta veya makineli üretimde daha geniş çapta üretimin, meta üretimi olması, yani tamamen kapitalist pazar için meta üretilmesi gereklidir. Bunun genel anlamı şudur: emekçi köylü meta haline gelmiş olan işgücünü billürleştirdiği üründe temsil eder. Yani köy ile şehir arasındaki çelişki, emek-sermaye çelişkisi olarak belirir. Ama bunun olabilmesi için, tarımda üretimin hâkim niteliğinin meta üretimi olması gerekir. Küçük tarım işletmelerinde, kapitalist üretimin hâkim hale gelmesi, köylünün, kapitalist tarafından, sermaye tarafından sömürülmesi için, yani sömürünün niteliğinin kapitalist sömürü olması için, hâkim unsurun meta üretimi olması, bizzat işgücünün meta olarak değil, işgücünün billürleştiği ürünün meta olarak kapitalist pazara sunulması söz konusudur. Ancak o zamandır ki, kapitalizm, tarımı da, hâkim şekilde saracak, ancak o zamandır ki, emeğin sermaye tarafından sömürülmesi söz konusu olacak ve işçi ile köylü arasında emeğin sömürüsü bakımından ortak bir birlik kurulmuş olacaktır. Fakat bu da yetmez. Küçük ve orta köylü, ya miras yoluyla ya da uzun yıllar biriktirdiği paralarla özel mülkiyet şeklinde sahip olduğu toprağın, kendisi şehir tarafından sömürülmüş olmasına rağmen, gene de kolay kolay elinden çıkmasına razı olmayacaktır. Kapitalizmin en çok direnen ve aslında sosyalistlerin de hayat şartlarını iyileştirmeleri için mücadele etmesi gereken geniş köylü kitleleridir bunlar. Ama biz, konuyu dağıtmadan, şimdi, tarımda, genel olarak kapitalist meta üretiminin mi, yoksa kapitalizm-öncesi (feodal, yarı-feodal, ataerkilli) üretimin mi hâkim olduğunu tespiti çalışalım:

Türkiye'de, tarımsal üretimin hâkim ve hayatî unsuru buğdaydır. 1965 istatistiklerine göre, buğday üretimi, 8.500.000 tondur. Fakat bunun ne kadarı kapitalist pazara sürülmektedir? 1965'de, Türkiye'de mevcut 41 ticaret borsasında, Toprak Mahsulleri Ofisi dahil, işlem gören buğday miktarı 960.998.392 kg., yani 960.998 tondur (Fiat İstatistikleri 1949-1965, T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü,

s. 6-17). Şüphesiz ki, bu miktara, meta olarak üretilmeyip, tüketim için fazla gelen miktarın satılması gibi veya köylünün o günkü zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak için yiyecek buğdayını satması gibi kapitalist meta üretimi sayılmaması gereken miktarlar, bir borsada işlem gördükten sonra, tekrar aynı veya bir başka borsada işlem gören aynı ürün miktarları da dahildir; aynı zamanda, bu 41 ticaret borsasının dışında da işlem gören buğday alım satımı da mevcuttur. Fakat elde edilen rakam, kapitalist pazar için üretimin değil, kapitalizm-öncesi üretimin karakteristiği olan mahallî tüketim için üretimin hâkim biçimini açıkça ortaya koymaktadır. 1965 de, 8.500.000 ton olarak üretilmiş bulunan buğdayın, aynı yıl içinde, 960.998 tonu kapitalist pazarda (bunun 525.374 tonu Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından işlem görmüştür. Anadolu'yu yakından tanıyan herkes çok iyi bilir ki, köy, kasaba ve şehirde, buğday üreticisi, ekmeğini, bizzat kendisi imâl etmekte ve ekmeğini fırından yani kapitalist pazardan meta olarak karşılamamaktadır.

Buğday üretimi, 1966'da, 9.600.000 tona, 1967'de 10.000.000 tona varmıştır. Fakat, biz, bu yıllara ait fiat istatistiklerine henüz sahip olamadığımız için, tarımda, kapitalistleşmenin hızı üzerinde duramıyoruz. 1967 rakamlarına göre, toplam tarımsal üretim, 30.174.403 tondur. Bunun 16.869.000 tonu hububat, 610.127 tonu bakliyat, 9.213.276 tonu sınaî bitkilerdir. Şimdi bir de, hâkim üretim tarzını tespit için muhtarlıklara bakalım: 1960 köy anketinin sonuçlarına göre (1963 Türkiye İstatistik Yılı, s. 226) 35.382 muhtarlıktan (18.906.720 toplam nüfustan) «başlıca geçim kaynakları»na göre muhtarlıklar sayısı»nın belli başlıcaları şunlardır: Tarla mahsulleri 23.002 muhtarlık (nüfus 11.535.618), bağcılık 640 muhtarlık (nüfus 496.720), tütüncülük 641 muhtarlık (nüfus 401.138), hayvancılık 3.509 muhtarlık (nüfus 1.507.162), sebzeçilik 280 muhtarlık (nüfus 241.817), meyvecilik 1.089 muhtarlık (nüfus 802.381), odunculuk 309 muhtarlık (nüfus 136.718), amelelik 336 muhtarlık (nüfus 232.088), seyyar satıcılık 19 muhtarlık (nüfus 13.233), nakliyecilik 5 muhtarlık (nüfus 4.095), çaycılık 133 muhtarlık (nüfus 97.157), karışık 3.968 muhtarlık (nüfus 2.494.481), 35 bin muhtarlıktan 23 bininin, başlıca geçim kaynağı tarla ürünleridir ve bunu, başlıca geçim kaynağını karışık ürünler teşkil eden 3.968 muhtarlık izlemekte, bunu da, 3.509 muhtarlıkla hayvancılık, 1.089 muhtarlıkla meyvecilik izlemektedir. Diğer muhtarlıkların sayısı binin altındadır. Görülüyor ki, hâkim üretim tarzı, tarla ürünleridir ve tarla ürünlerinin başında gelen buğdayın genel olarak kapitalist pazar için değil, mahallî tüketim için üretilmediği de, yani üretimin hâkim niteliğinin kapitalist üretim olmadığını yukarıda izah etmiş bulunmaktayız. Ve açıkça görüyoruz ki, Türkiye'de tarımda, hâkim üretim tarzı kapitalizm değildir, kapitalizm-öncesi üretim tarzıdır.

c) Ortakçı, Yarıcı, Kiracı ve Rant'ın Niteliği :

Biz, yeniden küçük çapta tarımsal işletmelerin niteliğine dönelim. Küçük çapta tarımsal işletmeler, ya doğrudan doğruya sahip olunan ya da büyük ve orta toprak sahiplerinden, ortakçı veya kiracı şeklinde kiralanan, toprak üzerinde yapılan tarım işletmeleridir. Ortakçılık, yarıcılık veya kira ile tutulan küçük çapta tarım işletmelerine gelince, bunlar, torpağın sahibine ürün-rant veya para-

Türkiye'de feodalizm

rant öderler ve yukarıda rakamlarla tespit edildiği gibi, bunların hâkim üretim tarzı, kapitalist değil, kapitalizm-öncesi üretim tarzıdır. Yani büyük toprak sahibinden kiralanmış olan toprağın kiracı veya ortakçı tarafından işletilme tarzı, kapitalist nitelikte değildir. Ve burada baş çelişki, toprak sahibi ile ortakçı, yarıcı veya kiracı arasındadır. Baş çelişki, bir emek-sermaye ilişkisi değildir; çünkü, toprak sahibi olmak sermaye sahibi olmak değildir, ve toprak sahipliği dolayısıyla sağlanan sömürü, kapitalist sömürü değil, feodal veya yarı-feodal sömürüdür.

Bilindiği gibi, tarımda kapitalist üretim, mutlak rantı ve diferansiyel-rantı sağlar. «Tahıl pazarındaki tekefi fiyatları ve genel tahıl kıtlığı yüzünden, fiyatı, en az verimli toprak belirlenir. Marx'a göre, daha az verimli ya da pazara daha uzak olan topraklara nispeten daha verimli ya da pazara daha yakın olan topraklardan elde edilen fazla kâra diferansiyel rant denir. (V. İ. Lenin, Toprak Meseleleri, Ankara 1969, s. 11). «Tarımda teknik donatım kötü olduğundan (kârı yaratan) değişken sermayenin payı, endüstridekinden daha yüksektir. Şu halde kâr payı da, tarımda, endüstride olduğundan daha yüksek olmalıdır. ... Ve mutlak rant, ... tarımdaki yüksek kâr üzerinden alınır.» (Aynı eser, s. 12.) Görülüyor ki, tarımda, kapitalist üretimin sağladığı diferansiyel rant ve mutlak rant, kapitalizm öncesi sağlanan emek-rant, ürün-rant ve paranttan tamamen ayrılır. Diferansiyel rant, meta üretiminden doğmaktadır. Meta üretimi olmayan yerde diferansiyel rant söz konusu değildir, yani işgücü için tarıma yatırılan sermayenin, gene işgücü için sanayiye yatırılan sermayeye farkından doğmaktadır ve sermayenin sağladığı bir kârdır. Oysa ortakçı, yarıcı ve kiracının, toprak sahibine ödediği ürün-rant veya para-rant, ne kapitalist meta üretiminden, yani pazarlama farklarından doğan fazla kârdan, ne de değişken sermayenin fazla kârından doğmaktadır. Bunlar, kapitalizm-öncesi üretim ilişkilerinden doğan rantlardır, ve ortakçının, yarıcının, kiracının, toprak sahibine ödediği rant (ürün-rant veya parant), emek-sermaye ilişkisinin değil, kapitalist üretim tarzının değil, yarı-feodal üretim tarzının hukukileştirdiği bir sömürü şeklidir. Ortakçı ile toprak sahibi arasındaki, kiracı ile toprak sahibi arasındaki çelişki de, sermaye-emek ilişkisi değil (çünkü toprak sahibinin, burada, sermaye ile hiçbir ilişkisi yoktur), sadece toprak mülkiyetinden doğan bir çelişkidir, ve toprak sahibi ile ortakçı veya kiracı arasındaki ilişkinin niteliği yarı-feodal bir ilişkidir; sömürünün niteliği de kapitalist sömürü değil, feodal sömürüdür. Bunların miktarları ise şöyledir:

1963 sayımına göre, tarımda, sahip olunan işletme sayısı, 3.069.921, kira ile tutulan işletme sayısı 293.518, ortakçılık veya yarıcılıkla tutulan işletme sayısı 521.176, başka suretle tutulan işletme sayısı 115.703'dür (1963 Türkiye İstatistik Yılı, s. 217). Aşağı yukarı, tarımda, işletme sayısının dörtte biri bu niteliktedir, yani feodal veya yarı-feodal üretim ilişkileri halinde bulunmaktadır.

d) Feodal Bağlılık ve Meta Üretimi :

Biz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da, feodal üretim ilişkileri üzerinde birkaç kere uzun

uzadıya durduğumuz için, bu konu üzerinde, burada, ayrıca durmayacağız. Ama, bir açık oturumda, tutkuyla bizim görüşümüze karşı çıkan bir genç arkadaşın yönelttiği soruyu ve cevabımızı bir örnek olarak burada nakletmek isteriz. Benim, tarımda, feodal üretimin niteliklerinden söz ederken Şemdinli aşiretlerinde üretim ilişkilerini örnek göstermem üzerine, genç arkadaş, Hakkâri'de koyun üretimini rakamla ortaya koydu ve bu koyunların meta olarak üretildiğini söyleyerek, Hakkâri'de kapitalist üretimin mevcut olduğu tezini savundu. Nerede? Aşiret birliğinin henüz en güçlü olduğu Hakkâri'de. Cevabım şu idi: Şemdinli'de ikiyüz yıldan da fazla zamandır tütün üretilmektedir ve tütün meta olarak üretilmektedir. Ama esas olarak mirler döneminde ve parçalanmaya yüz tutmuş olmakla birlikte aşiret reisleri döneminde, aşiret üyesi, aşiret reisinin tarlasında çalışan mülksüz kirmançlar hariç, ürettiği ürünün (koyun, tütün, buğday, bal vb.) onda-birini ya ürün olarak, ya para olarak aşiret reisine vermek (ürün-rant, para-rant) ve aynı zamanda aşiret reisinin tarlasında veya diğer işlerinde ayda 3 gün (onda bir) çalışmak (emek-rant, angary a) zorundadır. Görülüyor ki, burada, meta üretimi vardır, fakat hukuki yönleriyle tam feodalite de açıkça vardır; çünkü sömürü niteliği bakımından feodal sömürüdür.

e) Sonuç :

Şimdi, Türkiye'de, tarımda üretim ilişkilerinin durumunu tasnif edelim:

- Ataerkil üretim,
- Yarı-feodal üretim,
- Feodal üretim,
- Özel kapitalist üretim,
- Devlet kapitalizmi (Devlet üretim çiftlikleri, haralar, inekhaneler).

Son kategoriyi, amacı itibarıyla, tarımda devlet işletmeleri kurmak olmayıp, daha çok eğitim ve ıslâh karakteri taşıdığı için, bu tasniften çıkaralım. Geride kalan tarım işletmeleri içinde, ücretli işçi çalışanların 600 bini geçmediğini ve bunun da, 9 milyon içinde üretime hâkim bir karakter veremeyeceğini, temel üretim olan buğdayın ancak ondabirinin meta olarak üretildiğini ve bunun da hâkim kapitalist üretim olamayacağını açıkça tespit etmiş bulunuyoruz.

Meseleyi bu kadar kesin sınırlarıyla koymaya hakkımız var mı Elbette, mesele, bu kadar kesin konmamalıdır. Çünkü, kapitalist meta üretimi, tarımda, genel olarak, üç vermiştir ve tarımda ücretli işçi dağılık da olsa vardır ve şehir ile köy arasında bir çelişkinin başlamış olduğu tartışma götürmeyecek kadar açıktır. Ama bu, tarımda, kapitalist üretimin hâkim olduğunu değil, kapitalist üretimin, kapitalizm-öncesi, üretimin yanı sıra uçlandığını ve gelişmekte olduğunu gösterir. Kapitalist üretim ilişkileri bir yandan uçlanırken, ana gövdesiyle, kapitalizm-öncesi üretim ilişkilerinin hâkim halde bulunması, tarımda, kapitalist üretimin değil, kapitalizm-öncesi üretim ilişkilerinin hâkim halde olduğunu gösterir. Lenin, 1905'de, Rusya'da, «kapitalizm ile serflik ilişkilerinin karma halde bulunduğu» tarım ekonomisinden söz ederken, «... demokratik devrimin, 'sosyalleştirme' siyarıyla yanlış bir şekilde idealleştirilmesi, daha da tehlikelidir» der (Toprak meseleleri, s. 36).

Görülüyor ki, Türkiye'de, tarımda, emek-sermaye ilişkisi, gerek kendi iç bünyesinde,

gerek şehir ile köy arasında, hâkim hale gelmemiştir. Emek-sermaye ilişkisinin hâkim hale gelmediği tarım alanında, büyük bir kısmını teşkil eden küçük ve orta köylüyü, yani emek ve sermaye hücrelerini kendi bünyesinde birleştiren bu büyük kütleyi, sosyalist mücadeleye kazanmak mümkün müdür? Yani bizzat küçük ve orta köylünün, sosyalizm için mücadele etmesini, yani sosyalist üretimi gerçekleştirmek için mücadeleye katılmalarını sağlamak mümkün müdür? Sosyalizm için mücadele, tarımda, üretim araçlarının, başta toprağın, millileştirilmesi midir? Hayır. Toprağın millileştirilmesi, mutlak rantı ortadan kaldırır, ama meta üretimi ortadan kalkmadığı için diferansiyel rantı ortadan kaldırmaz. Diferansiyel rantın toprak sahiplerine değil, devlete gitmesini sağlar. Yani toprağın millileştirilmesinin bile, tarımda, sosyalist üretimi tam olarak gerçekleştiremeyeceği açıktır. Oysa, TİP'in programında, toprağın millileştirilmesi değil, «topraksız ve az topraklı köylüye toprak» sloganı vardır. Köylü kitleleri, şayet, TİP'in çevresinde toplanma eğilimi gösteriyorsa, bu, toprak sahibi olmak veya yeteri kadar toprağa sahip olmak arzusundan doğmaktadır. Yoksul ve küçük köylüleri parti kendi tarafına kazanmak için toprak reformu sloganıyla ortaya çıkarıyor, fakat, sloganı gerçekleştirdiği zaman sosyalizmi kurmuş olmuyor, sosyalizm için mücadele yapmış olmuyor. Sosyalizmi kuracağım dediği an, küçük ve orta köylü, elindeki toprağı kaybetmek korkusuyla, derhal tarım ve sanayi proletaryasının karşısında yerini alacaktır. Çünkü, tarımda, iddia edildiği gibi, emek-sermaye ilişkisi hâkim hale gelmemiştir. Çünkü, tarımda, kapitalist sömürü, yani sermaye tarafından sağlanan sömürü hâkim hale gelmemiştir. Yoksul köylü ile kapitalist arasında değil, yoksul köylü ile, genel olarak, feodalist arasında, ağa arasında, derebeyi arasında, mütegalibe, aşiret reisi arasında bir çelişki mevcuttur. Yoksul köylülerin, az topraklı köylülerin, sosyalist unsurlar çevresinde toplanan potansiyeli, toprağa kavuşmak özleminden beslenmektedir. Toprağı, devlet kimden alıp kime verecektir? Temel çelişki, yoksul köylü ve az topraklı köylü ile fazla toprağı elinden alınacak olan sınıf arasındaki çelişkidir. Bu çelişki ise, demokratik devrim ile çözümlenir. Çünkü, yoksul ve az topraklı köylünün toprağa kavuşturulması demokratik devrimin bir unsurudur, sosyalizm ile (aşama bakımından değil nihai hedef bakımından) ilgisi yoktur, köylü kitleleri ile sosyalizmi kurmaya kalkışmak ise proleter sosyalizmi değil, küçük-burjuva sosyalizmdir.

Demokratik devrimi kim yapar? Daha doğrusu bu dönemde, demokratik devrimin öncüsü hangi sınıf ve zümrelerdir? Bu devrimden en fazla çıkarı olan ve nihai devrimin temel gücü olan sınıf ve zümreler, demokratik devrimin öncüleridir. Bu devrimden çıkarı olan sınıf ve zümreler, bu devrimin öncü sınıflarının müttefikleridir. Mesele bu kadar basit, bu kadar açıktır. Lenin «Köylünün tümüyle yürüdüğü müddetçe, bizim devrimimiz, burjuva demokratik devrimdir. Biz bunun açık olarak bilincindeyiz» der. Küçük-burjuva sosyalistleri kimlerdir? Küçük-burjuva sosyalistleri, sosyalizmi, köylülerle kuracaklarını sananlardır. Proletaryanın öncülüğünde, küçük ve orta köylülerle sosyalizmi kurmaya kalkışmak, küçük-burjuva sosyalizmidir.

Gelecek sayıda :

II. Şehir küçük - Burjuvazisi ve proleterleşme eğrisi

-TİP'te eğitim-

Şevki Akşit'in konferansı

Konu: Partiler ve anti-emparyalist eylem

Faruk Haksal

TİP Bakırköy İlçesi Gençlik Kolu Başkanı

OLAY: Bir jenerik ile girilebilir oyuna. Ve bir Amerikan filmi anlatılabilir bütün heyecanıyla... Ama bu bir oyun değil. Türkiye'nin tek sosyalist partisinde dönen bir dolap. Sosyalizmin bilimini kendine kulavuz edinmiş(!) bir örgütün Bakırköy ilçesindeki bir macera...

Kongresi iptal edilmiş, merkezden üçüncü defa atanmak durumunda kalmış yönetim kurullarıyla ilçe tabanının devrimci savaşı!. Bütün çabalar boşa gitmekte, bütün oyunların nedeni gitkiçe daha iyi anlaşılmakta. Profesyonel yöneticiler belli bir terörü gütsünler istedikleri kadar, baska tohumumuzdur bizim, yeşeririz, dikiliriz...

20 Mayıs 1969 Salı akşamı ilçe lokalinde Şevki Akşit'in konferansı var. Konu: «Sosyalist partiler ve anti-emparyalist eylem.» Yönetimde bulunan atanmış kurul kabul etmiş konuşmayı, üyelere çağrı çıkartmış. Nedenir bilinmez, hemen değişmiş atanmış kurul... Yenisi gelmiş yerine. Bu kez atananlar daha bir tuhaf. Bir üye, ilçe üyesi değil. Bir tanesi, sarı sendikalarda ün yaptıktan sora, ivedilikle merkez yürütme kurulu kararıyla üyeliği kabul edilmiş ve nefesi durmadan tayin edilmiş bir profesyonel... Bir diğeri de salece 'Celâl Beyaz'!..

Toplanmışlar, konuşmuşlar ve yönetim kurulu kararıyla mı yoksa belli bir eğilimle mi bilinmez, konferansın yapılacağı akşam, ilçe lokaline belirli sayıda adam getirmeye karar vermişler. Sendikalara da haber salınmış, sağa sola ve Şevki Akşit'in konuşma yapacağı akşam kırk kadar işçi kardeşimiz ilçe binasına sürüklenmiş. Gelenlerin büyük çoğunluğu parti üyesi bile değil. Ve neden geldikleri üstüne de belli bir fikirleri yok. Her halde birşeyleri kurtarmaya gelmişler, ama neyi..?

Devrimci ilçe tabanı ısrar ediyor konferansın verilmesi için, diretiyorlar... İşçiler yetişsin, diye bağırıyor bir profesyonel... İşçi kardeşlerimizde ses yok! Anlaşılmıştır oyun. Anlaşılmıştır ki, devrimci hiç bir eylem işçilere dayanarak önlenemez. Tam aksine, getirilen işçiler tasvip ediyorlar konuşulanları. Konferans başlıyor...

Atanmış yöneticiler zorunlu olarak kabul ediyorlar durumu. Ve TİP Bakırköy İlçesinde devrimci sözler edilmeye başlanıyor böylelikle. 'temel çelişki emperyalizm ile olan çelişkidir', deniyor, 'sosyal demokrat bir parti olmak ihanettir', deniyor, «çok ezilen işçi yönetiminde olmalıdır», deniyor ve 'sosyalizmin bilimi...', nden söz ediliyor.

Büyük bir kalabalık var ilçe lokalinde. Gözü parlıyor partililerin. Getirilen işçiler yürekten katılıyorlar savunulanlara ve sabote imkanı arıyor birkaç kişi... Ama boş.

Sonu iyi biten bir oyundur bu. Sonu iyi bitmeye mahkûm oyunlardan biri... Sosyalizm herşeye rağmen yürüyecektir. Devrimci eylemler önlenemez, saptırılmaz çünkü. Yeter ki bir kere başlatılsınlar, yeter ki, bu kavgaya gönül vlrmiş gerçek devrimciler kararlı olsunlar ve örgütlen-sinler...

'Son' yazıyor perdede. Son'a yakındır aslında olaylar... Zafer mutlaka devrimcilerin olacaktır. Ve yine mutlaka, her oyunun sonunda olduğu gibi, bir kısım adam sahneyi bir tuhaf bırakacaktır...

VE DE KONFERANS :

Şevki Akşit, genel olarak sosyalist bir partinin, öncelikle şehir ve köy proleterlerini diğer burjuva partilerden bağımsız olarak örgütlemek ve bilinçlendirmekle görevli olduğuna değinmiş, bunun gerçekleşmesi için de Parti yönetimini işçinin bilfiil ele alması gerektiğine işaret ettikten sonra özetle şöyle konuşmuştur:

«Sosyalist bir partinin yönetiminde işçiler yüzde 51 değil, yüzde 80-90 olduğu gün o parti gerçek hüviyetini daha rahat kazanır. Bu parti yöneticileri profesyonel sendikacılardan değil, işçi sınıfının en çok sömürülen çoğunluğunun temsilcilerinden olmalıdır. Bu da yeterli değildir. Bu yöneticiler işçinin içinde bulunduğu mücadelede denemmiş ve bilinçlenmiş işçilerden olacaktır. İşyerinde olsun, mahallesinde olsun, dürüstlüğü ile, mertliği ile tanınmış işçilerden olacaktır. Sosyalizmin bilimi, bunu bize böylece öğretir. Profesyonel politikacılarla, profesyonel sendikacılarla bu iş yürümez. Yada işte bu kadar yürür. Son sözü, sömürüyü ilginde kemiğinde bizzat yaşayan, alınteri satıcısı söylemeli ki Parti, sahici bir İşçi Partisi olsun. «Devrimci aydın, bu işçilerin, bilinçlenmelerinde ve yönetime hâkim olmalarında kendilerine yardımcı olmakla görevlidir.»

Akşit, daha sonra Sosyalist Partinin nihai hedefinin iktidar olduğunu değinmiş, iktidarı, ona sahip olanların kolay kolay vermiyeceklerini, bugün memleketimizde iktidara özellikle, Amerikan emperyalizmiyle gayet yakın ilişkileri olan AP'nin sahip olduğunu, onun şehir ve köy proleterlerinin yollarını kitle halinde alma maharetini göstererek iktidara geldiğini, belirtmiş ve seçimlere şöylece değinmiştir:

«Büyük mali imkânlarla sahip olan reaksiyoner partiler, gayet kısa süreli seçim mücadelesi günlerinde, kesenin ağzını açarak, bütün maharetlerini gösterirler. Bazı yerlerde boncuk, çorap dağıtırlar. Bazı yerlerde TİP'in toplantılarına saldırırlar tertiplerler. Ne olursa bu 15-20 günlük seçim mücadelesi süresinde olur. Reaksiyoner partilerin halkın karsısına uzun süre çıkacak yüzleri yoktur. Çünkü millet kendilerinden lâfta kalan vaadlerin hesabını soruverir. Oysa sahici bir sosyalist partinin alını açığıdır. Halkın karsısına her an çıkabilir. Sosyalist bir parti için her allahın günü seçim mücadelesi var demektir.»

Akşit'in konuşmasının ağırlığı, bizim memleket gibi emperyalizmle böylesine yakın ilişkiler içinde olan bir ülkede, sosyalist partinin önündeki ilk görev nedir? sorusuna cevap niteliğinde olmuştur:

«Emperyalizmle olan bu ilişkiler işçi sınıfımızın hem sayısını hem de bilinçlenmesini önleyici niteliktedir. Emperyalizmin çıkarı yürdumuzun geri kalmış araçlarını üreten sanayinin geliştiği bir ülkede, yeraltı servetlerini yağma etmenin, imkânsızlığını bilir emperyalizm. Böyle bir ülkenin, kendisi için, büyük kârlar sağlayan, pazar olmaktan çıkacağını bilir emperyalizm. Onun için, ne yapar yapar, yerli sanayinin gelişmesini önler. Sanayi gelişmeyince işçi sınıfının da sınıf olarak gelişmesi önlenir. İşsizlik bu yüzden almış yürümüştür. İşçilerimiz ücretlerini arttırmak, iş saatlerini düşürmek, işyerinin sıhhi şartlarını düzeltmek, sigorta işlerini halletmek gibi bilinçlenmelerinde önemli bir etken olacak ekonomik mücadeleyi gereği gibi yürütmenin ortamından yoksundur. İşçilerimiz öncelikle iyi kötü bir iş bulmak peşindedir. Yada bulduğu işi kaybetmemek çabasıdadır. Bu yüzden yüzbinlercesi dış ülkelere akın etmiştir. Hem de en sağlam yapılı, askerliğini bitirmiş, tuttuğunu koparan, orta ya da ilkökul diplomalı... Yolunu bulsalar bu yüzbinlere yeni yeni yüzbinler katılacaktır. Sıra bekleyenlerin sayıları gidinlerin üstündedir. Sakatlar, ihtiyarlar, hastalar çocuk çocuk bize kalır, en marifetli, değer yaratıcılarımız, sanayi gelişmiş ülkelere yollanır.

İşte emperyalizmle bu ve benzeri ilişkiler, resmî gayri resmî bütün kurumlarımızda millî çıkarlarımızla böylesine tabana tabana zıt bir yönde almış yürümüştür. Bir başka deyimle, emperyalizm, boyunduruğunu boynumuza tekrardan geçirmiş ve millî bağımsızlığımızı tanınamaz hale sokmuştur. Hattâ tüm memleketin muhtemel bir nükleer savaşta haritadan silinmesini Amerikalı bir yetkilinin dudakları arasından çıkacak fısıltı tayin edecektir. Bir avuç işbirlikçi bir tarafa, başta şehir ve köy proleterleri olmak üzere, derece derece, tüm millîci güçler bu boyunduruğun ağırlığı altındadır.

Sosyalist Parti, bu boyunduruğa, nasırlı eller adına, dengeli bir rol mü almalıdır, yoksa bu boyunduruğu parçalama yönünde eylem mi göstermelidir? Sosyalizmin bilimi bize öncelikle emperyalist boyunduruğun parçalanmasını sağlık verir. Bunun gerçekleşmesi için emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin tecriidi gerekir. Yani bir başka deyimle tüm millîci güçlerin güçlüğü zorunludur. Emperyalist boyunduruğun asıl kahramanı şehir ve köy proleterleri, bu güçbirliğinin gerçekleşmesinde tarihi rolünü oynamalı ki, emperyalizm, bir daha geri dönmek üzere, defolup gitsin. Ancak bu aşamadan sonra, sosyalist partinin, iktidarı alması, söz konusu olabilir.

Bu güçbirliği, bazı yöneticilerin iddia ettiği gibi, sosyalist partinin, bağımsız olarak, şehir ve köy proleterlerini örgütleyip, bilinçlendirmesine engel olmak şöyle dursun, tam tersi bu güçbirliği onların kitle halinde reaksiyoner partilerin oyuncağı olmalarını önleyecek ve sosyalist partiyi bir seçim geçim partisi haline dönüştürme çabasındaki oportünistleri etkisiz kılacaktır.

Önümüzdeki ilk savaş tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye için olacaktır.»

Oportünizm batağında mertlik gösterisi

Vahap Erdoğan

İlk çıkışıyla sol yelpazenin küçük burjuva kanadının sözcülüğünü yapan ANT adlı haftalık magazin dergisine karşı, devrimci çevreler olumlu bir tutum takınmışlardır. Halkımızın millî demokratik mücadelesi döneminde, devrimci cepheyi bölücü bir tutum takınmadığı sürece, bu tür dergilerin sol harekete getireceği bulanıklık yanında, olumlu yanının ağır basacağı hesabedilmisti. Bu yüzden zaman zaman TİP oportünizminin ihbarcı demeçlerine yer vermiş olmasına rağmen, Türkiye sosyalistleri, bu derginin sol gezeliği terk edip bir gün doğru çizgiyi tutacağını devrimci bir iyimserlikle bekleyip durdular. Giderek sol gezeliği sol tülütçülüğe büründü-

ren bu dergi, devrimci çevrelerden umduğu itibarı göremeyince, bir yandan TİP oportünist kliklerinin çeşitli eğilimleri arasında mevzi değiştiren, bir yandan da devrimci safları arkadan hançerlemeye başladı. Anti-emperyalist millî cephenin karşısında, «İslâmci-halk cephesi» şiarıyla irticacı yanında yer almış olması, bu derginin geldiği zikzaklı yolun daha nerelere varacağını göstermesi bakımından ibret vericidir. Emperyalizmin, bir numaralı ideolojik ihraç malı anti-komünizm silahını, finans kapitalin irtica örgütlenmesiyle devrimcilere gevirdiği bir dönemde, ANT'nın İslâmci-halk cephesinin büyük kaleşörü Mehmet Şevket'in gazetesi Bugün'le

aynı paralelde yayın yapmış olması, en iyimserlikle gaflet olarak kabul edilse bile, ihanetini mazur gösteremez. Hele çıkışından bu yana doğru devrimci ideolojiyi, her türlü provokasyon ve tertipleri göğüsleyerek savunan TÜRK SOLU'nun, böylesine bir ihanet karşısında susması beklenemezdi. Nitekim hak ettiği cevabı alınca telâşa kapılan ANT ideologları, kurtuluşu Babı Âli'nin geleneksel seviyesizlik çamuruna dalmakta buldu. Geçen sayısında ise, devrimci ideolojinin amansız eleştirisinin hıngından kurtulmak için, kişilere çamur atmak yolunu tuttu. Üstelik ileride dava tamamlanınca, Türkiye devrimcilerine bir ibret vesikası olarak sunacağımız açık bir «jurnalılık» olayında hem tanık hem sanık mevkiine geçerek sırtındaki çamur yükünü hafifletme gayretine düştü.

Şimdilik ANT'a birkaç sözümüz var:

ANT başkalarına burjuva ahlâk dersi verme ya kalkışmadan önce, oturup her yazısıyla canına okuduğu sosyalizmin temel ilkelerini öğrenmelidir. «Sınıf, sınıflar arası güç birliği, burjuva demokratik devrim, emperyalizm, anti-emperyalist mücadele» gibi Marksizmin ortaya koyduğu ana kavramları öğrendikten sonra, yine sosyalizmin yarım yüzyıldır döne döne isbatladığı Millî Demokratik Devrim Stratejisine karşı, «İslâmci halk cephesi» «cihad» ını açmalıdır. Hiç olmazsa CHE GUEVERA, DUGLAS BRAVO gibi anti-emperyalist savaşın en yüce kavgasını veren devrimcilerin ticaretini bırakıp, YEVTUÇENKO revizyonizmi, BANDİT anarşizmi, Küçükömer popülizmi ticaretine hız vermişlerdir. Hele hele, saflarında yarım yüzyıldır sosyalist mücadelenin en çetin kavgasını vermiş devrimciler bulunduran Millî Demokratik Devrim'i savunan proleter sosyalistlerin «sosyalist örgütü!» parçalama suçlamasını yapmak ciddiyetsizliğini göstermemelidir.

Şimdi bu dergi ciddiyetsizlikler zincirine bir başka halka daha eklemektedir: «ANT Dergisi TİP'in stratejisini benimsememiş bir dergidir.» diyor.

Nedir TİP'in stratejisi:

Aybar oportünizminin temsil ettiği burjuva sendikalizmi mi,

Aren oportünizminin temsil ettiği küçük burjuva dönekliliği mi,

Küçükömer popülizminin kuyrukçuluğu mu, Yoksa zaman zaman sosyalistlerin ağzından kapıp yozlaştırmaya çabaladığınız anti-emperyalist güç birliği tezi mi?

Hengisidir bu TİP stratejisi ANT oportünizmi burjuva dürüstlüğü yolunda yürümek istiyorsa, önce yerini belli etmeli, bu kaypaklıktan kurtulmalıdır. Ancak o zaman karşılarında oportünizm de olsa, sosyalistler tartışmadan çekinmezler. Biz ANT'nın böyle bir cesareti göstereceğine kendimizi inandırmak istediğimiz için bugüne kadar daha ayrıcalık bir tutum takımtık. Bugün bu umudumuzu yitirdiğimiz için bize yöneltmek istediği kişisel suçlamaları cevaplandırıyoruz:

1 — Geçen yıl TÖS Salonunda Mihri Belli İhan Selçuk ve Behice Boran'ın katıldığı açık oturumda, polis raporuna dayanılarak Boran dışındaki iki konuşmacı hakkında soruşturma açılmış, TÜRK SOLU ve ANT Dergisi de konuşmaları yayınladığından dolayı dâvaya dahil edilmiş ve dava İstanbul Beşinci Ağırceza'ya intikal etmiştir. İlk Sorgu kararnamesinin muhteviyatına göre, Boran'ın sözleri, polis raporları ve birliktiş raporlarıyla birlikte delil kabul edilmektedir. Ay-

Sosyalist literatürde terimler ve kavramlar

Burada, devlet dairesi anlamına gelen büro ile iktidar anlamına gelen krali sözcüklerin birleşmesinden meydana gelmiş olan bürokrasi terimi devlet memuru aydınların toplumdaki etkinliğini ve gücünü ifade eder.

Gelişmiş Batı ülkelerinde, bürokrasi, genellikle, sömürücü sınıf olan burjuvazinin iradesine bağlı bir tabakadır, ve bu bakımdan toplumda emekçilerin dâvasına karşı olan tutucu bir gücü temsil eder. Zaten Batı'da bürokrat kadrolar çoğunlukla varlıklı sınıflardan ya da soylulardan gelmediler. Eski Çarlık Rusyasında da bu böyleydi. Lenin'in, doğrudan doğruya Çarlık düzenini eleştirmeyi yasaklayan sansürü göz önünde tutarak bürokrasi terimini çarlığın karşılığı olarak kullandığı olmuştur.

Bürokrasinin Batı'da oynadığı rolü aşağıya aktarılan pasaj özet olarak ifade etmek-
tedir:

«... Yönetim, yukarıdan aşağıya doğru büyük burjuvazinin gizli direktiflerine göre yürütülür; yüksek yönetim pratik olarak sorumluzdur ve doğrudan doğruya mali oligarşi tarafından denetlenir; yüksek memurlar, «yetkilerin» yani burjuvazinin yüzyıllık sınıf tecrübesinin mutemedleri olan uzmanlaşmış ve kapalı «müfrezeler» teşkil ederler; bu yönetim «meslek sırrı» bahanesiyle parlamento kurullarının denetiminden kaçırılır; vilâyet yönetimleri mahalli meclisleri gözden geçirir ve onların kararlarını büyük burjuvazinin sınıf çıkarlarına tâbi kılar.» (Principes fondamentaux de Philosophie).

Ama Batı'da bu böyledir diye Türkiye toplumunda da bürokrasinin aynı fonksiyonu yerine getireceğini iddia etmek bilimsel bir tutum olmaz.

Burjuva, demokratik devrimin temel görevlerini tamamlamış olmaktan henüz uzak bulunan Türk toplumunda, sosyal kökeni ve tarihi bakımından bürokrasinin, Batı bürokrasisinden farklı, önemli özellikleri vardır.

Türkiye'de bürokrasinin en geniş çevreleri sosyal köken bakımından şehir ve köy küçük burjuvazisi saflarından gelmektedir. Küçük burjuvazi, Türkiye gibi millî demokratik devrim aşamasında olan bir ülkede devrimci güçler arasında sayılmalıdır. Bu bakı-

Bürokrasi

dan küçük burjuva kökenden gelme bürokrasi (ki buna kısaca küçük burjuva bürokrasisi ya da asker-sivil aydın zümre diyoruz) kendi toplumsal kökenleri gereği devrimci nitelik taşıyacaktır.

Tarih ve gelenek bakımından da Türkiye'de küçük burjuva bürokrasisi devrimcidir. 19. yüzyıl başlarında Batı'ya açılış hareketine öncülük eden bu zümre Millî Kurtuluş Savaşımızda da ve son olarak 27 mayısta da kendisinin sağında olan güçlere karşı mücadelede toplumun egemen kuvvetiydi. Türk toplumundaki tarihi yobaz-aydın çatışması, özünde, feodal güçlerle (ki bunlar şimdiki dönemde işbirlikçi sermayenin müttefiki durumundadırlar), Türkiye'yi burjuva anlamda özgür, demokratik, ileri bir ülke durumuna yükseltme çabasında olan küçük burjuvazinin en bilinçli kolu arasındaki çelişkinin tezahürüdür. Bununla birlikte asker-sivil aydın zümreyi Türkiye'de küçük burjuvaziden ya da toplumun öteki sınıflarından ayrı bir güç olarak ele almak doğru olur. Yani pek yüksek bir örgütlenme düzeyinde bulunmayan Türk toplumunda şehir ve köy küçük burjuvazisi ile o kökenden gelme asker-sivil aydın zümre arasında pek sıkı organik bağlar yoktur.

Türkiye'deki Asker - sivil aydın zümrenin bu özelliğini göz önünde bulundurursak bu zümrenin davranışlarını daha doğru değerlendirmiş oluruz.

Millî demokratik devrim aşamasında küçük burjuva bürokrasisi, başta şehir ve köy proletaryası olmak üzere Türk toplumundaki bütün devrimci güçlerin doğal müttefikidir. Bu zümrenin devrim ideolojisi olan Atatürkçülük onu devrimci güç-birliğine doğru iter. Onun için proleter devrimcileri küçük burjuva bürokrasisini soysuzlaştırma, bu zümreyi Atatürkçü geleneğinden ayırma yolunda emperyalizmin ve işbirlikçilerinin çabalarını boşa çıkarmak için her türlü sektörlerden uzak olarak mücadele etmekle yükümlüdürler.

Yorumsuz

Geçenlerde İstanbul Yüksek Teknik Okulu Talebe Birliği tarafından TÖS salonlarında tertiplenen «Devrim Stratejisi» üzerine açık oturum, bu konuda son derece ilgi çekici şekilde geçmiştir. Davet edilen aşırı sola mensup üç konuşmacı, İlhan Selçuk, MİHRİ BELLİ ve Behice Boran, Türk toplumu için nasıl bir düzen düşündüklerini üstü gayet az kapalı şekilde açıklamışlardır. Tabii konuşmacılar, bu düzen için daima «sosyalist» kelimesini kullanmaya dikkat etmişlerdir. Zira «komünist» kelimesini kullanmaları kendilerini kanunların yasak tarafına götürürdü. Ama meselâ İlhan Selçuk, tereddüde yer bırakmayacak bir ifade kullanmış, MİHRİ BELLİ de ondan daha fazla sakınmamıştır. Sadece TİP yönetiminde sorumlu bulunan Behice Boran'dır ki, kurulacak nihai düzen üzerinde çok durmamayı tercih etmiştir.

Aşırı solun organı haftalık dergide yayınlanan oturum zabut özetlerine göre (23.1.1968 tarihli ANT'ta çıkan yazıdan söz edilmektedir.) İlhan Selçuk, istedikleri düzenin Anayasa çerçevesinde gerçekleşmesi imkânsız bir düzen olduğunu açıklamış ve bunun ancak, ihtilâl mânâsında kullandığı «devrim» ile kurulabileceğini bildirmiştir. İlhan Selçuk «Anayasa çerçevesinde devrimi gerçekleştirmeye gayret edersek, devrimci değil, reformcu oluruz» demiştir. İlhan Selçuk şöyle devam etmiştir:

«— Devrimciler, istesek de istemesek de, devrimle iktidara gelecektir. Çünkü ne kadar Anayasaya bağlı olursak olalım, devrimcilerin seçimi iktidara gelmesi söz konusu olunca, karşı taraf, tıpkı Vietnam'da, Yunanistan'da olduğu gibi harekete geçmekte, bunun üzerine devrim zorunlu hale gelmektedir.»

Türk Anayasasının, aksi yoldaki bütün boş iddialara rağmen, hukukun, sosyalizme açık bulunduğu su götürmez bir gerçektir. Anayasa şeriat düzenine, faşist düzene ve komünist düzene karşıdır. Konuşmacıların aktığı ve İlhan Selçuk'a göre Anayasa çerçevesinde gerçekleştirilemeyecek düzen her halde şeriat düzeni veya faşizm olamayacağına gör, geriye komünist düzen kalmaktadır. Zaten İlhan Selçuk bunu da belli etmiş ve demiştir ki:

«— Sosyalist ihtilâl yapacak olanlar proletaryadır ve onun karşısında burjuvazi vardır.»

Konuşmacı bir «ancak» ilâvesiyle «sosyalist düzen» diye andığı düzene, aşamalı olarak da varılabileceğini belirtmiştir. Ama onun için esas yol, ihtilâldir.

Buna en ziyade şiddetle karşı çıkan Behice Boran olmuştur. Behice Boran şöyle demiştir:

«— İlhan Selçuk'un devrim hareketini bir ihtilâl hareketi, silâhlı bir direnme, mücadele hareketi olarak kabul ettiği anlaşılıyor. Sos-

«Ama son zamanlarda, «Gazetecilik»le jurnalcılığı birbirine karıştıran ve düşünceye düşünce ile karşı çıkmadığı için «Kripto» edebiyatıyla sosyalistlere saldıran Metin Toker, açık oturumu, ANT'a YAYINLANAN METNİNİ kendine göre yorumlayarak savcılara göz kırpmaktadır.

Esasen açık oturumu izleyen Faruk Sükan'ın polisleri de dermeçatma bir rapor düzenleyerek savcılığa yetiştirmişlerdir. (ANT sayı 60 tarih 20.2.1969 Sayfa - 4)»

Metin Toker'in söz konusu yazısı - giriş kısmı hariç - şöyledir:

yalist teoride devrim mutlaka ihtilâl veya sair şekillerde silâhlı mücadele değildir. Devrimin son yıllarda pasif ve non-pasif şekilleri tartışılmaktadır.»

Gerçekten de konuşmacılar daha sonra, karşılıklı, dünyada komünizmi kurmak için Kremlin'in tavsiye ettiği yolla Castroizm'in esaslarını tartışmışlardır. Behice Boran, seçimi tabii «bir burjuva aracı» olarak nitelemiştir. Ama Boran'a göre bu burjuva aracının proleterce bir kullanımı tarzı vardır ki TİP işte onun peşindedir. TİP önce bütün proletaryanın TİP'te örgütlenmesini istemektedir.

MİHRİ BELLİ'ye gelince o, Devrim stratejisi olarak «kapan da kaçan» formülünü pek büyük bir berraklıkla tavsiye etmiştir. Belli için de asıl hedef, şüphesiz «sosyalist devrim» dir. Belli'nin bu ad ile söylediği düzen, komünist düzendir. Öncelikle özel mülkiyetin tamamıyla kaldırılmasını gerektiren düzen. Ama bir de, «Millî demokratik devrim» vardır. Bu, öteki düzen yolunda bir aşamadır. Türkiye'de şimdi bu yapılmalı, öteki asıl gayeden zinhar bahsedilmemelidir.

Mihri Belli gayet samimi bir zattır. Bakınız bu fikrini ne kadar açık anlatmaktadır:

«— Her sosyalist örgütün bir asgarî ve bir de âzamî programı vardır. Âzamî program, sosyalizmdir. Asgarî program ise, önümüzdeki görev ne ise odur. Biz demokratik devrimden yanayız. Çünkü, demokratik devrimi başardığımız gün sosyalist devrimin eşğine varmış olacağız. Ve o zaman şiar, özel mülkiyetin kaldırılması, sosyalizmin kurulması şiarı olacaktır. Ama bu şiarı bugünden istedin mi, kendini tecrit edersen, düşmanın ekmeğine yağ sürersin. Demokratik devrimden yana olan, güçleri kendinden uzaklaştırırsın, devrim gemisini karaya oturtursun.»

Gayet samimi bir program değil mi? Mihri Belli samimiyetle daha da ileri gitmektedir. Komünist düzenin eşğine aşırı solu, kimler sırtında götürecektir, bilir misiniz? Belli, onları saymaktadır. Bunların arasında şehir ve köy küçük burjuvazisi, asker-sivil aydın zümre bilhassa vardır. Bu «asker-sivil aydın zümre» nin etkili, konuşmacıya göre 500 bin kişidir. Bu zümre bir defa çantaya atılabildi

mi, ondan sonra artık keklik de çantadadır. Öteki, son aşamada, tabii bu zümrenin icabına bakılacaktır.

Fikir hürriyetinin, bırakınız askerleri, en masum, şair ve edebiyatçı sivil aydınlar için komünist toplumlarda nasıl anlaşıldığının misallerine bu sıralarda «sosyalist ülkeler» de biraz fazla sık rastlanmaktadır. Mihri Belli'nin stratejisine göre ilk etapta köylüye de toprak dağıtılacak, ağzına bal sürülecek, ondan sonra özel mülkiyet ikinci etapta lağvedilecek, bu toprak köylünün elinden alınacaktır.

Rusya'nın da bugünkü düzene böyle bir NEP devresinden geçerek girdiği hiç kimsenin meçhûlü değildir.

Konuşmacılar bütün oturum boyunca «Devrim» den hangi düzeni anladıklarını söylerken, nihai hedef olarak bunun üzerinde bir ihtilâfları bulunmadığını bildirmişlerdir. Tartışma, Türkiye'de aşırı sol bu düzeni hangi yoldan gerçekleştirecektir, onun üzerinde cereyan etmiştir. İlhan Selçuk çare olarak ihtilâli görmektedir. Behice Boran seçim yoluyla o hedefe varılabileceğini söylemektedir. Mihri Belli ise bir «kapan da kaçan» sistemi tavsiye etmektedir.

Aşırı sol Türkiye'de bugün bu noktadadır. Aşırı sağın da şeriatçılık noktasında bulunduğunu görüyoruz. Ne CHP birinci gerçeği hasıraltı etmelidir, ne AP ikinci gerçeği görmezlikten gelmelidir.

Bu akımlar ortadan kalksınlar mı?

Ben «Hayır» derim. Ama ben, nenin ne olduğunu söylerim de... Genç bilsin, göz dikilen o 500 bin etkili «sivil-asker aydın zümre» bilsin. Mattâ, köylü. İki taraftan hazırlanan tuzağı anlasın. Yapılacak iş, hangi partiden olursa olsun, bugünkü bataklı hayat düzenini terkmemek, memleketi başka düzen altına sokmamak azmindeki insanların kendi «nihai hedef» lerinde birleşmeyi bilmeleri, dağınıklıktan kurtulmalarıdır.

Rusya'yı 1917'lerde komünizme, Almanya'yı 1930'larda nazizme ve başka çok memleketi çok tarihte bir askerî idare altına, bu dağınıklık atmıştır.

rica dosyada Metin Toker'in Milliyet Gazetesinde Millî Demokratik Devrim Tezine karşı yazdığı jurnaller, 23 Ocak «968 tarihli ANT'ta yayınlanan yazıdaki İlhan Selçuk ve Mihri Belli'ye atfedilen sözler delil kabul edilmektedir. Nitekim 7 Mayıs 1969 tarihinde yapılan duruşmada, savcı konuşmacılardan İlhan Selçuk'a ANT'nın yazdıklarını kabul edip etmediğinin sorulmasını istemiş, Selçuk kabul etmediğini söylemiştir. Mihri Belli de aynı şekilde ANT'nın yayınladığı biçimiyle konuşmasının doğru yansıtılmadığını ifade etmiştir.

2 — Mihri Belli'nin açık oturumdan evvel düzenlenmiş olan seminerde tek başına yapmış olduğu konuşma TÜRK SOL'u tarafından 16.1.1969 tarihinde yayınlanmıştır. Ancak, YARIN

Dergisinin jurnalcı yayınları, Toker'in aynı paraleldeki yayınları ve ANT'nın 23.1.1968 tarihinde özetleyerek yayınladığı konuşmanın yanlış verilmiş olduğu görülünce, TÜRK SOLU, konuşmaları 6.2.1969 tarihinde yeniden özetlemek gereğini duymuştur. Yani ANT'nın yayınından on dokuz gün sonra konuşmalarda alınan notlar özetlenmiştir. Görüldüğü gibi şahsımıza sorumsuzca iftira atmaya yeltenen ANT, «müfteri» durumuna düşmektedir.

3 — Hâlen mahkemede sonuçlanmamış bir dava konusunda daha fazlasını söylemek şimdilik bize düşmemektedir. Ancak zamanı gelince, yukarıda da belirttiğimiz gibi, bir ibret vesikası olarak bu dosya yayınlanacaktır.

4 — Bugüne kadar yapılan iki duruşmada nedense bulunmayıp el altından tetkik ettiklerini söyledikleri dosyada İlhan Selçuk'un da ifadesi vardır. ANT'çılar hangi burjuva dürüstlüğüne(!) dayanarak, Selçuk'u Mihri Belli ve Vahap Erdoğan'dan ayırmak gereğini duymuşlardır. Kaldı ki, Selçuk'un konuşmalarındaki suç, polis raporu ve ANT'ta çıkan yazıya dayandırılmaktadır.

5 — Bir de şu var: Oportünizm batağında mertlik gösterisine girişen ANT, bu tip donkişotluk özentilerinin altına açık imzasını atmak mertliğini göstermelidir. Yoksa ANT iyi niyetli bir kesim okuyucusu ve zaman zaman sayfalarında yer alan devrimci kalemler arkasına gizlenmek kurnazlığını mı göstermektedir?

Horoz Çivi fabrikasında İşçi-Gençlik dayanışması ve satılmışların telaşı

Kemal Günaydın

Köylümüzün ağaya ve ağa taraflılarına karşı girişmiş olduğu Demokratik mücadele öncelerde bilinçsiz oluşumlar göstermiş, giderek yörüngesine oturmuştur. Ağa topraklarının isgalleri, topraksızlık neticesi hazine topraklarının isgalleri ve bu arada kanlı çarpışmalar köylümüzün demokratik mücadele bilincine vardığını, yasal direnişlerini yürüttüklerini öz olarak Türkiye'deki feodalizme karşı örgütlendiklerinin delilidir.

Aynı süreç içinde işçilerimiz de kendi yasal hakları doğrultusunda zıkkıncılar çizerek, bütün baskı unsurlarına rağmen, kendi demokratik mücadelelerinin savaşçıları olmuşlardır. Ancak Türkiye'de Anti-Emperyalist cephe hâlen merkezi, sağlam bir örgütlenmeye gidemediğinden gerek işçinin, gerek köylünün ve diğer Millîci unsurların mücadeleleri çok zaman birbirinden bağımsızmış gibi cereyan etmiştir. Bunun neticesi olarak Emperyalizm ve içimizdeki işbirlikçileri de rahatça at oynatabilme olanağını bulmuşlardır. Faşist baskı unsurları kurmuşlar, onları güçlendirmişlerdir.

Bunun yeni bir örneği, bugünlerde Horoz çivi fabrikasında görülmüştür. Horoz çivi fabrikası Mehmet Üretmen'e aittir ve orada 600 kadar işçi çalışır. Mehmet Üretmen'in sarı sendikası, (Öz Made-İş) bu sendikaya kaydolmayan işçileri döverek, horlayarak yıldırılmaya çalışan zorbaları, devlet polisini kendi polisi imiş gibi kullanabilme yetkisi var. İstedığı sendikaya kaydolmayan işçiyi işten atma yetkisi, işçilerin demokratik mücadelesinde onlarla dayanışma halinde olan öğrencileri bir bir yakalatıp coplatma yetkisi var.

Diğer taraftan işçinin ancak, bıçak kemiğe dayanınca uzun sürecek çalışmalardan çıkacak mahkeme kararlarından, aşacağı faşist baskıdan sonra bir tek hakkı, grev hakkı var. İşçi bu fabrikada çok sıcak haddelerden tel halat çekmekte, asit banyolarında çıplak elle çalışmaktadır. Tuvalete gidince patronun adamları tarafından tez gâhi, çeşitli sabotajlarla işlemez hale getirilerek, ücreti verilmemektedir. İstedikim sendikaya (Maden-İş) girerim diyen işçi dövülerek işten atılmaktadır.

Bunların sonucu, işçiler kendi dinamikleri gereğince ortak kararlar bu anti-demokratik işleye karşı direnmeye başlamışlardır. İşi bırakıp kendi kaderlerini çizme yoluna girmişlerdir.

Patron işçilerin büyük çoğunluğunun kayıtlı olduğu Maden-İş Sendikasını muhatap kabul etmemektedir. Uzun zamandır süren mahkeme hâlen bu konuda herhangi bir karara varmamıştır.

Direnişin bu safhasında Devrimci gençlik işçinin yanında yer almış, ona güç katmaya çalışmıştır. Durumun aleyhine geliştiğini gören patron İşçi-Gençlik dayanışmasına gayet sert tepki göstermiştir.

20 Mayıs 1969 sabahı çoluk, çocuğu ile fabrika önünde toplanan işçiler toplum polisi tarafından sarılmışlardır. Bir polis şefi işçilere şöyle hitap etmiştir: «İçinizde sizden olmayan, tahrikçi, yabancı unsurlar var. Öğrencileri atın içinizden. Devlet güçlüdür. Herseye muktedirdir. Biz sizi onlardan daha iyi düşünüyoruz. Meselenizi sulh yolu ile halledelim. Aksi takdirde bir telsizle

**Horoz çivi'de
direnen işçilerin
TÜRK SOLU
okumaları
halkımızın dini
inançlarını
istismar edenleri
telaşa düşürmüştü.
Yaygarayı bastılar
Yanda Bugün gazetesinde
yayınlanan fotoğraf
görülmemektedir.**

bin polis daha çağırırım buraya.» Hangi sulhden bahsediyordu bu polis? Nasıl işçiden yanaymış o da bilinmez. İşçiye bu demokratik direnişlerinin özünü anlatmaya çalışan öğrenciyi, onun içinden döverek toplanan polisin işçiyle nasıl beraber olduğu ortadadır.

Öğrenciler, etrafı sarılan işçi topluluğu için den bir bir toplanarak polis arabalarına doldurulmuşlar. Bu durumdan işçiler rahatsız oldular, onları rahatsız eden ikinci olay o sırada kadınların itile kakıla meydandan uzaklaştırılmaya çalışılması idi.

Öğrenciler polis arabalarında, Rami ve Eyüp karakollarında toplum polisleri tarafından defalarca dövüldüler. Üstleri başları hem de polisin eliyle ceplerine kadar arandı. Hersey komünist tertibi diye vasıflandırılıyordu. Çok sadısttı toplum polisi. Oturani oturdu diye, konuşanı konuşun diye, dayak yemekten bitkin düşeni dik durmadı diye defalarca dövüyorlardı. Bu durumdan karakol polisleri ve birkaç toplum polisi de huzursuz olduklarını belirttiler. Onlar da yakınıyorlardı terörden.

Aksama kadar bekletildi öğrenciler karakolda. Sonra savcıya çıkarıldılar. Polisin o günkü Anayasa dışı davranışı savcılık tarafından değerlendirildi. Yalancı şahitlik yapan birinin hismine uğrayan bir öğrenci dışında tutuklu 20 öğrenci serbest bırakıldılar. Ama dayak yemişlerdi, horlanmışlardı, yasal hakları çiğnenmişti. Toplum polisi başıboş, desteksiz işler yapıyordu. Serbest bırakılan öğrencilere küfür ediyordu.

Bunun yanında aynı biçimde işçiler de soruya çekildiler. İki işçi tutuklandı. Onların istek-

leri de ne kadar doğaldı halbuki. Bir işçi isteklerini şöyle anlattı:

- 1 — İstedikimiz sendikaya kaydolmamıza mâni olunmasın,
- 2 — Üzerimizdeki baskı, terör kaldırılсын,
- 3 — İşten atılan arkadaşlarımız işe alınsın,
- 4 — Hayat çok pahalı, 350 lira ile geçinmiyoruz, bunu biraz arttırsınlar.

Bir başka işçi, isteklerinin niye alınmadığını soruyordu. Sonra da «Suç bizde, güçlenemedik, sendikaya girip sendikayı daha iyi çalışır hale getirmeliyiz» diyordu.

Emperyalizm ve ortakları Millî Kurtuluş Mücadelemizi parçalamak ve Millî kurtuluşçu cephenin sol kanadını diğer Millîci güçlerden tecrit etmek istemektedir. Proleter sosyalistinden ilerici Kemalistine kadar bütün Anti-Emperyalist güçleri dağıtmak istemektedirler.

Meşruluğunu 27 Mayıs Anayasasının Demokratik hükümlerinden alan devrimci mücadele üzerinde çeşitli polis tertipleriyle yaralar açılmak istenmektedir. Fakat işçi ve gençlik her ne kadar belirli bir dağınıklık ve örgütsüzlük içinde olsa da yıldırılmıyacak güçlerdir. Polisin bu kanunsuz tutumlarına karşı, Atatürk'ün Bursa nutku ve 27 Mayıs Devriminin anayasası şikâyetçidir ve gerekeni söylemektedir. Bizlere düşen görev bu imkânlarımızı iyi kullanabilmek ve anlatabilmektir.

VAROLSUN HALKIMIZIN MİLLÎ DEMOKRATİK MÜCADELESİ

YAŞASIN TAM BAĞIMSIZ VE GERÇEK TEN DEMOKRATİK TÜRKİYE İÇİN SAVAŞ VERENLER...

DEVİRCİ DOĞU KÜLTÜR OCAĞI TÜZÜĞÜ

AD VE MERKEZ :

Madde 1 — Devrimci Doğu Kültür Ocağı Cemiyetler Kanununa göre kurulmuş bir gençlik derneğidir. Merkezi İstanbul'dadır. Dernek siyasetle uğraşmaz.

NİTELİK VE AMAÇ :

Madde 2 — Türkiye'de İleri Üretim biçimine geçişin etkin bir unsuru olan Devrimci kültürün geliştirilip yayılmasını gerçekleştirmek için Bilimsel davranma ve düşünme yetkisine ulaşmış Yüksek Öğrenim gençliği ve mezunlarının aralarındaki dayanışmaya, karşılıklı eğitime, iş ve ey-lem birliğine dayanan örgütüdür.

Bütün üyeler Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve İnsan Hakları Evrensel Demeci sınırları içinde başkaca hiç bir kısıtlama tanımaksızın düşünce özgürlüğüne inanmışlardır.

Örgütümüz amacına varmak için toplantılar, yarışmalar düzenler, sergiler açar. Yasalarca yasaklanmayan her türlü eğitim ve sanat çalışmaları yapar.

ÜYELİK :

Madde 3 — Devrimci Doğu Kültür Ocağına üye yazılabilmek için yüksek öğrenim öğrencisi bulunmak ya da örgütün bulunduğu yerde yüksek öğrenim kurumlarından birini bitirmiş olmak ve Cemiyetler Kanununda yazılı koşulları taşımak gerekir.

Üyelik, adaylık ve asıllık olmak üzere iki dönemlidir. Aday üye olmak isteyenler, Yönetim Kuruluna verilecek «Aday üye giriş bildirimini ve soru kâğıdını» doldururlar. En az on TL. giriş ödentisi verirler.

Aday üye yazılabilmek için, kurucu üyelerden ya da asıl üyelerden en az üçünün gerekçeli önerisi şarttır. Aday üyeyi Yönetim Kurulu görevlendirir. Tutumunu izler. Aday üye en az altı ay geçmeden ve bilimsel bir kültür ve folklor konularında bir araştırma yapmadan asıl üyeliğe geçirilemez. Yönetim Kurulunun olumsuz rapor verdiği üyeler yedek olarak beklerler. Yönetim Kurulu gerekli gördüğü üyeyi yedeklikten de çıkarabilir. Yönetim Kurulunun olumlu gördüğü üye gerekçeli bir raporla asıl üyeliğe geçirilir. Asıl üyelik için Yönetim Kurulunun çoğunluk kararı şarttır. Asıl üyeliğe geçişi uygun görülen üyeye durumu bildirilir, kendisine kimlik kartı verilir.

Aday ve asıl üyeler aylık ödentilerini üç ay geciktirdikleri zaman Yönetim Kurulu bir hafta içinde kendilerini uyarır, uyarıdan sonra onbeş gün içinde gene ödentisini vermeyen üyenin üyeliği kendiliğinden düşer. Uyarı yazılı olur. Bunu yapmayan Yönetim Kurulu parayı toplamış sayılır.

Üyeler yetkili kurullarca verilen ödevleri zamanında yerine getirmek ve her yıl Yönetim Kuruluna uygun görülen bir konuda düşünsel bir ödev hazırlamak ve Yönetim Kuruluna sunmak zorundadırlar. Ödenti borcu olan ve düşünsel ödevini yapmayan üyeler Genel Kurula katılamazlar.

Kurullara seçilme ve seçme Genel Kurul toplantısına katılabilen her üyenin hakkıdır.

Asıl üyelerin 1/5 nin yazılı isteği ile Genel Kurul toplantıya çağrılabilir. Yönetim Kurulu gerekli gördüğü zaman gerekçesini önceden belirtmek Genel Kurulu toplantıya çağırabilir.

Aday ve asıl üyeler, ayrılma isteklerini Yönetim Kuruluna yazılı olarak bildirerek özgürce üyelikten ayrılabilirler.

Yönetim Kurulu her üye için bir dosya tutar ve üyenin durumu bu dosyada izlenir.

ÖDENTİ :

Madde 4 — Asıl ve aday üyeler her ay en az ikibuçuk TL. ödenti vermek zorundadırlar. Yıllık ödenti tutarı 120 TL. sın geçemez.

YETKİLİ ORGANLAR :

Madde 5 — Devrimci Doğu Kültür Ocağının

organları, Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Dene-tim Kurulu ve Onur Kurulu'dur.

GENEL KURUL :

Madde 6 — Genel Kurul asıl üyelerden oluşur. Salt çoğunlukla toplanır. Kendine bir başkan, bir başkan yardımcısı, üç yazman seçer. Devrimci Doğu Kültür Ocağının politikasını tartışır. Yönetim Kurulunu aklar. Yönetim, Dene-tim ve Onur Kullarını seçer. Tüzük değişikliği yapar. Kararlarını üyelerine yazı ile ve başkalarına basın yoluyla bildirir. Yılda en az bir kez toplanır.

TÜZÜK DEĞİŞİKLİĞİ :

Madde 7 — Genel Kurul en az toplantı yeter sayısının 2/3 nün oyu ile tüzüğü değiştirir.

YÖNETİM KURULU :

Madde 8 — Yönetim Kurulu beş asıl, iki yedek üyeden oluşur. İlk toplantısında bir başkan, bir yazman, bir sayman seçer. İki Genel Kurul arasında örgütün amacına varması için çalışmalar yapar. Genel Kurulun kararlarının işiği altında örgütü yönetir. Denetimi altında gerekli kolları kurar.

Genel Kurula gelecek Yönetim Kurulu, Denetim Kurulu ve Onur Kurulu için adlar önerir.

DENETİM KURULU :

Madde 9 — Denetim Kurulu üç asıl ve bir

yedek üyeden oluşur. Yönetim Kurulunun hesaplarını inceler ve Genel Kurula rapor sunar.

ONUR KURULU :

Madde 10 — Onur Kurulu üç asıl, iki yedek üyeden oluşur. Üyelere disiplin cezaları verir. Cezalar: Uyarı, kınama, para cezası, en çok üç ay geçici uzaklaştırma ve üyelikten çıkarmadır. Cezalar Tüzüğe ve Yönetim Kurulu kararları, aykırı davranışta bulunanlara verilir. Onur Kuruluna ancak Yönetim Kurulu kararı ile başvurulur. Onur Kurulu kararlarına karşı Genel Kurula başvurulabilir. Yönetim Kurulu üyelerini Onur Kurulu cezalandıramaz. Bunları Genel Kurul cezalandırabilir. Yönetim Kurulu üyeleri hakkında Onur Kurulu, Genel Kurula rapor gönderebilir.

FESİH :

Madde 11 — Fesih durumunda Devrimci Doğu Kültür Ocağının malları ve varlığı hakkında Yönetim Kurulu karar alır.

GELİRLER :

Madde 12 — Başlıca gelirler, ödentiler, bağışlar, eğlence, gösteri ve toplantı düzenlemekten elde edilecek olanlar ile Devrimci Doğu Kültür Ocağı malları ve yayınlarından kazanılanlardır.

KURUCU ÜYELER :

Madde 13 —

Adı ve Soyadı	Baba adı	Tabiyeti	Doğum yeri ve yılı	Adresi	İşi
Hikmet Bozçalı	Salih	T.C.	Silvan 1948	Diyarbakır Yurdu, Aksaray	Öğrenci
Mehmet Can	Ahmet	T.C.	Sason 1943	Diyarbakır Yurdu, Aksaray	»
Ali Haydar Emre	Giyasettin	T.C.	Muş 1948	Mocanhan No. 29/B, Galata	»
Leylâ Ejder	Polat	T.C.	Sarıkamış 1945	Vakıflar Kız Yurdu, Ş. Başı	»
Mehmet Tüysüz	Cemil	T.C.	Siverek 1946	Ahmet Vefik Paşa Cad. No. 48/9 Çapa	»
Kadir Akgüneş	A. Turan	T.C.	Malatya 1945	Aksaray Cad. 29/9 Aksaray	»
Sabri Ünlü	Rûmi	T.C.	Karakoçan 1948	Site Yurdu, Vezneciler	»
İbrahim Önen	Siddik	T.C.	Derik 1943	Hayriye Tüccarı No. 1, Aksaray	»
Feyzi Yardımcı	Piro	T.C.	Doğubeyazıt 1945	Diyarbakır Yurdu, Aksaray	»
Ömer Bakkal	İsmail	T.C.	Genç 1947	Birinci Taş Ocağı Cad. No. 23/1 Mecidiyeköy	»
Mahmut Kılıç	Hüseyin	T.C.	Kuyucak 1946	Birinci Taş Ocağı Cad. No. 23/1 Mecidiyeköy	»
Ali Buran	Mehmet	T.C.	Viranşehir 1947	Hotel Dicle, Aksaray	»
Aydın Yümlü	Muhittin	T.C.	Kurtalan 1944	Diyarbakır Talebe Y. Aksaray	»
M. Ali Aslan	Hüseyin	T.C.	Malatya 1947	Ahşap Minare Sok. No. 20/3 Karagömrük	»
Aziz Yılmaz	Ömer	T.C.	Gerger 1944	Kadırga T. Yurdu, Kadırga	»
Necmettin Büyükkaya	K. Ali	T.C.	Siverek 1943	Site Yurdu, Vezneciler	»
Sait Bozgan	Mehmet	T.C.	Bingöl 1948	Site Yurdu, Vezneciler	»
Mustafa Doğan Özbay	Seyit	T.C.	D. Beyazıt 1946	Site Yurdu, Vezneciler	»
Fazlı Can	Derviş	T.C.	Aşkale 1947	Site Yurdu, Vezneciler	»
Ahmet Zeki Okçuoğlu	Süleyman	T.C.	Karakoçan 1950	Site Yurdu, Vezneciler	»
Salih Kaynak	Sait	T.C.	Derik 1944	Nişanca Hemşer Sok. Uludağ Ap. No. 19/1, Kumkapı	»
Mehmet Balamir	Hasan	T.C.	İğdır 1946	Site Yurdu, Vezneciler	»
Sait Pektaş	Hüseyin	T.C.	Lice 1945	Diyarbakır Yurdu, Aksaray	»
Âgâh Uyanık	Niyazi	T.C.	Diyarbakır 1946	Diyarbakır Yurdu, Aksaray	»
Şakir Elçi	Cemal	T.C.	Bingöl 1943	Site Yurdu, Vezneciler	»
Ali Yılmaz Balkaş	All	T.C.	Lice 1944	Diyarbakır Talebe Yurdu, Aksaray	»
Kadri Çağlı	Nuri	T.C.	Diyarbakır 1944	Diyarbakır Talebe Yurdu, Aksaray	»
Hüseyin Özkan	Abo	T.C.	Doğuşehir 1947	Diyarbakır Talebe Yurdu, Aksaray	»
İbrahim Yüksekaya	Mehmet	T.C.	Siverek 1947	Site Yurdu, Vezneciler	»
İhami Yaban	Ahmet	T.C.	Van 1948	Van Yurdu, Aksaray	»

ORTAK HÜKÜMLER :

Madde 14 — Yedek üyelerin buldukları Kurullarda söz hakları vardır, oy hakları yoktur.

Madde 15 — İlk Genel Kurula kadar Kurular, Yönetim Kurulu üyelik koşullarını taşıyan yedek üyelerden olumlu gördüklerini yukarıdaki 6 aylık sürenin dolmasını beklemeden asıl üyeliğe geçirebilir.

Madde 16 — Bulduğu Kurullarda ardarda üç, toplam olarak beş toplantıya geçerli özürü bulunmadan ve yetkili Kurullarca görevli bulunmanın dışında katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden düşer.

GEÇİCİ HÜKÜMLER :

Madde 17 — Bu Tüzüğün Genel Kurulca kabulünden sonra, Yönetim Kurulu gerekli işlemleri yerine getirerek örgüt belgelerini, üyelerin durumunu yeni Tüzüğe uydurur.

Madde 18 — İlk Genel Kurula kadar, Kurular aralarında işbölümü yaparak Devrimci Doğu Kültür Ocağını yönetirler.

Madde 19 — Aynı amaçla kurulacak ve kurulmuş olan dernek veya örgütlerle ortak hükümler eklenerek veya Tüzük değişikliği yapılarak, Birlik veya Federasyon şeklinde Türkiye'nin bir çok illerinde çalışma olanakları araştırılabilir.

Aradaki sınırları erittiler, sınırları!.. Türkiye'nin içinde Amerika nerede biter, Türkiye nerede başlar, bilemezsin.

Ve, kendine güveni kaybettirdiler. Amerika olmasa, ne yaparız?.. Türk, Amerika için çalış, Amerika ile bugün Amerika'ya güven.

19'a doğru

Alpaslan Berktaş

Döndük doluştık, aynı yere ulaştık.

Dünyunu Umumiyesi, kapitülasyonu, yabancı üsleri, konsorsiyomu, ikili anlaşması, U-2 si, atom başlıklı füzesi.. «Avrupa'nın hasta adamı» ... «... cebren ve hile ile aziz vatanın her köşesi bilfiil işgal edilmiş...». Tarih kitaplarına daha yeni geçmiş, taze taze konular, sözler.. 50 yıl sonra bozuk plâk tekrar aynı türküyü çalıyor.

Bu at, Truva atıdır. Neler yok içinde, neler! Anzavur artıkları, Damat Feritler, Dürrüzade'ler.. Yabancı sermayeler, yabancı şirketler.. Yabancılara yaptırılmış, nalıncı keseri gibi dışarıya yontan petrol, maden, yabancı sermaye kanunları.. Petrol senin - boraks benim.. Bakır senin - wolfram benim.. (Yağma Hasan'ın böreği. Haraç-mezat..). Coca-Cola'sı, barış gönüllüsü, Morrison'u, dolaylı saldırı anlaşması, Minneapolis-Molin Türk Traktör Şirketi, Pepsi-Cola'sı, daha ucuz alıp daha pahalıya satması ile... Soymak, yutmak ne kelime.. Bizi koruyorlar!

Neler gördü bu memleket, neler! Ama böylesini gören olmamıştır.

«Küçük Amerika» diyorlardı hani. Conson onu bile fazla gördü, «Güney Vietnam ile aynı paralelde» olduğumuzu söyledi. (Sen şimdi yırtın «Solcular Türkiye'yi

Güney Vietnam'a çevirmek istiyorlar» diye..)

Ve kafalarda tilkiler.. Ali'nin külâhını Veli'ye, Veli'ninkini Ali'ye.. Herşey harman edilmiş, Ak ile Kara, Meşru ile Gayri-meşru, 27 Mayıs ile «Devri sabık».. «Kuvvetli adam» dersin, oysa bir fiske devriliş uysallaştırılmış ve Millî Mücadelede, Lozan'da kazandıklarını harcaıyp daha sağlığında tüketmiştir.

Bir tek «kuvvetli» vardır ve lokma aslanın ağızında değil, onun elindedir. Coni susta durdurur, apört yaptırır; kim yanına sokulabilirse, nüfuzlu rektör, parlak politikacı, muktedir mühendis olur. Ve bir seçim yarışmasıdır gider: «Beni daha çok seviyor».. «Hayır, beni daha çok seviyor».. Satın alma gücü çok yüksek bir Cooley fonu.. Sivri, şaşırıcı çıkışlar yapan gazeteler, politikacılar görünce, burnuma bir koku gelir. Dolar dünyanın en güçlü parasıdır. Ama bu makine çağında satılmışlık ta endüstrileştirilmiştir. Osmanlı paşası usulü evrakı sarfiye de yoktur, bordro imzalamak ta.. Nasılsa, iç-içe girmişiz, arada sınır kalmamış. Artık herşey «yerli»; «Heyet-i idare üyeliği» de, «kredi» de, «ticarî kâr» da, sadece mevki edinmek, sadece komplekslerden kurtulmak ta, «yerli».

«normal», «meşru».. Bugünkü teknik, insanı, yüz kızartısından, nahoş duygulardan kurtaracak kadar ileridir.

Aradaki sınırları erittiler, sınırları!.. Türkiye'nin içinde Amerika nerede biter, Türkiye nerede başlar, bilemezsin.

Ve, kendine güveni kaybettirdiler. «Amerika olmasa, ne yaparız?.. Türk, Amerika için çalış, Amerika ile bugün, Amerika'ya güven!

Yenilginin en feci olanı, insanı gülünç yapandır. Güllünlüğünü duymak ciddi iştir. Onu tâ içinde duy, utan. Utanmaktan korkma. Ve içinde birşeyler kumldasın. Başlayasın bağırmağa: «Haysiyet yok mu?». «Haysiyet yok mu?». Her taraf kapkaranlık görünür.

«... Gaflet, dalâlet, hattâ hıyanet...»

Ama karanlıklar ortasından belirir aydınlık.. Mademki, yaratıcı olan insan var; en koyu karanlık, ancak aydınlığı çağırır. En umutsuzluğa gömüldüğün anda umudu bekle.

Çok alâmetler belirdü!

Bugün, 19 Mayıs 1919 dur. Yine mi, yeni baştan mı? Ne yapalım, yine, yeni baştan.. Bizde yürek geniş, yolunu da bir kere öğrenmişiz. Ya sabır çekip kolları sıvadık, «Bismillâh» deyip sağ ayağımızla yeniden Samsun toprağına bastık.

TÜRK SOLU'nun

2. Cildi Çıktı

26 Sayı 35 lira

İstek üzerine ödemeli
gönderilir

TÜRK SOLU'nun 2. cildini de
alınız

Adres: Babıâli Cad. No. 29 Cağaloğlu - İst.

(Basın 60600) 159

Yayın organları hakkında bilgi sağlanır * Eskiz ve program nazırların Objektif tavsiyelerde bulunulur * Tespit edilen programlar titizlikle yürütülür.

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no.1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

TÜRK SOLU : Haftalık Gazete ● Sahibi : Şerif Tekben ● Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Bora Gözen ● İdare Yeri, Yazışma ve Abone Adresi : Babıâli Cad. No. 29 İstanbul, Telefon : 27 39 61 ● Ankara Temsilciliği : Ahmet Say ● Dizgi, Baskı : Son Saat Matbaası ●

İstanbul Dağıtım : Fuat Büte, Ankara Caddesi No. 34, Tel: 27 39 49 ● Anadolu Dağıtım : GA - ME - DA ● Yıllık Abonesi : Yurt İçi 40 TL., Avrupa uçak : 80 TL., Amerika uçak : 170 TL. ● İlan : Santimi 20 TL., Yayın İlanları yüzde ellî (% 50) indirimlidir.